

LUNDS
UNIVERSITET

Ungdomar och idrott

En rättssociologisk studie om hur det idrottspolitiska programmet kan verka som en skyddsfaktor och vara brottsförebyggande för ungdomar i Lund

Av Anna Olsson & Elisabet Wikander

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen
Kandidatuppsats (RÅSK02)
Vårtermin 2016

Handledare: Anna Sonander

Examinator: Måns Svensson

Abstract

The ambition of this essay is to achieve a greater understanding of how adolescence and sport can act as a protective factor and as crime prevention. All the positive effects that sports provide to all kinds of people are something that is even more important for adolescents (*Riksidrottsförbundet (2009) Idrotten vill - idrottsrörelsens idéprogram 2016, s.13-14*). The commune of Lund took this knowledge into action when they in the years 2012 - 2015 founded the political program of sports and made a list of 100 things they want to improve within the commune (*Lunds kommun, 2012 s. 3*). Their main purpose is to fulfil the eleven health goals made by Folkhälsomyndigheten – Public Health Agency of Sweden (*Folkhälsomyndigheten, 2016*) through the actions of the political program. Throughout the essay we interpreters these goals and connect to the sociology of law. The problem in our opinion is that the follow-up is inadequate. We want to give the program a greater understanding of the social control and the sociology of law, for the sake of the adolescence. From this, the essay will try to answer the questions “*how can you understand the way the commune of Lund works with the political program of sports?*” and “*how can you explain sports as crime prevention from Travis Hirschi’s theory about social control?*”? As a method, qualitative and inductive structure is used in the essay combined with semi-structured interviews. Hirschi’s theory about social control will provide a greater understanding of the social norms and the connection with sociology of law (*Hirschi 2009, s. 16*). The interviews with *Mikael Johansson* and *Björn A. Larsson*, who works at different departments within the program, will give precise and up-to-date information about the program. This will further provide our analysis a discussion and understanding. Some of the subjects that are presented in the essay is for example those who cannot afford a membership in an athletic club. In conclusion we can confirm our theory due to the occupation of the adolescent. Furthermore answer the question *how* they work with the program. It gives us an *understanding* and *explanation* that the sociology of law is very important in the present and in the future.

Keywords: adolescence, crime prevention, sociology of law, protective factor, sports, social control, political sports program, Lund.

Number of words: 15 127

Förord

Innan uppsatsens början vill vi främst utbringa ett stort tack till alla som tagit del i vårt kandidatarbete. Utan er hade vi inte kunnat ro uppsatsen i hamn.

- Vår handledare Anna Sonander som gav oss vägledning, råd och stöd att kämpa vidare.
- De intervjuade, Mikael Johansson och Björn A. Larsson. Att båda med entusiasm tog sig tid och gav oss empiri som är av stor vikt i vårt arbete.
- Peter Kempe som hjälpte oss i sluttampen när vi inte kunde bemästra Word och allt låg tungt på våra axlar.
- Familj och vänner som gett oss stärkande ord genom gott och ont.

Vi som skrivit kandidatuppsatsen har under de två tidigare kurserna i rättssociologi funnit gemensamma intressen och mål. Ungdomar var något som vi båda vill arbeta kring i framtiden. Vilket vidare ledde det oss till att gemensamt ta oss an utmaningen med att skriva detta arbete. Utan varandra hade vi på egen hand inte kunnat leverera det resultat och den uppsats som vi har idag. Den fantastiska kunskapsresa som arbetet har bidragit med har gett oss erfarenheter och vänskap för livet.

Anna Olsson och Elisabet Wikander

Lund, 2016-06- 01

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	1
1.1 Begreppsdefinitioner	2
2. Problemformulering	3
3. Syfte och frågeställning	5
3.2 Avgränsningar	6
3.3 Disposition	8
4. Folkhälsomyndigheten	9
4.1 Delaktighet och inflytande i samhället.....	10
4.2 Ekonomiska och sociala förutsättningar.....	10
4.3 Barn och ungas uppväxtvillkor	10
4.4 Fysisk aktivitet	10
5. Tidigare forskning	11
5.1. Sport som brottsprevention för unga	11
5.2 Ungdomar, fritid och hälsa - <i>en forskningsöversikt om fritidens skydds och riskfaktorer</i>	12
5.3 Idrott i samhället (Sports in society)	13
6. Metod och material	15
6.1 Kvalitativ undersökningsmetod.....	15
6.2 Kvalitativa intervjuer.....	16
6.4 Etiska principer	17
6.5 Material	18
6.5.1 <i>Datainsamling</i>	18
6.6 Reliabilitet och validitet	19
7. Teoretiskt ramverk	20
7.1 Sociala band	20
7.1.1 <i>Anknytning</i>	20
7.1.2 <i>Engagemang</i>	21
7.1.3 <i>Involvering</i>	21
7.1.4 <i>Övertygelse</i>	21
7.1.5 <i>Relationerna mellan elementen</i>	22
8. Resultat	22
8.2 Idrotten vill - <i>idrottsrörelsens idéprogram</i>	22

8.2.1	<i>Varför är idrott bra?</i>	23
8.3	Idrottspolitiskt program.....	23
8.4	Idrottspolitisk handlingsplan	24
8.5	Intervjumaterial	25
8.5.1	<i>Intervju med Mikael Johansson</i>	25
8.5.2	<i>Intervju med Björn A. Larsson</i>	26
9.	Analys	29
9.1	Idrotten i samhället utifrån det idrottspolitiska programmet.	30
9.1.1	<i>Kön</i>	30
9.1.2	<i>Livssituation</i>	31
9.2	Hur kan man förklara idrott som brottsförebyggande utifrån Hirschis teori om sociala band?	33
9.1.1	<i>Anknytning</i>	33
9.1.2	<i>Engagemang och involvering</i>	34
9.1.3	<i>Övertygelse</i>	35
9.3	Hur kan man förstå det idrottspolitiska programmet som en skyddsfaktor för unga i Lunds Kommun?	36
9.3.1	<i>Idrott som trygghet</i>	38
10.	Slutdiskussion	39
10.1	Framtida forskning	40
11.	Källor	42
12.	Bilagor	44
12.1	100-listan.....	44

1. Bakgrund

Under 2012 gjorde Lunds Kommun en storsatsning inom idrotten på initiativ från paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund (PiL). Ett nytt idrottspolitisk program utformades under samma år och hade som mål att Lund skulle bli en mer attraktiv idrottskommun mellan åren 2012 till 2015 (*Lunds Kommun 2012, s. 3*).

Det idrottspolitiska programmet konstruerades utifrån Folkhälsomyndighetens elva målområden för förbättrad folkhälsa (*Folkhälsomyndigheten, 2015*). Dessa målområden arbetar för att inkludera alla människor i samhället och beskriver viktiga faktorer som förbättrar livskvalitén och därav hälsan. För att kunna skapa ett program som ska rikta sig till alla krävs det kunskap om vilka delar, som i detta fall kommunen, kan påverka positivt.

Utifrån målet att öka den fysiska aktiviteten i kommunen skrevs även en idrottspolitisk handlingsplan år 2013 vilken skulle uppfylla målen som programmet hade. Genom handlingsplanen skulle man se vilka områden som borde förbättras för att öka möjligheterna till fysisk aktivitet. Viktiga åtgärdsområden var bland annat att se över de bidragssystem som fanns, kategorisera miljöer för idrott och synliggöra anläggningar som finns inom kommunen. Lunds kommun utformade vidare en 100-lista som beskrev de åtgärder som redan gjorts och skulle göras under 2014 - 2015 för att bekräfta att målen uppfyllts. Denna 100-lista finns som bilaga i punkt 12.1.

Statistiskt sett har barn och ungdomars deltagande minskat med 8 % i föreningslivet under de senaste fem åren (*Idrottspolitiskt program s. 6*), vilket också lett till allt dyrare medlemskostnader för de som är kvar inom en förening (*Lunds Kommun, 2012 s. 6*). Faktorer som påverkat detta är bland annat nytt intresse för andra idrotter som tidigare varit mer interna eller som inte varit lika populära i samhället. Undersökningar visar även att ungdomar inte heller vill vara bundna till en viss tid eller en viss dag utan ägna sig åt fysiska aktiviteter när de själva vill (*ibid s.6*).

Tekniken i form av mobiltelefoner och datorer har fått ett allt större inflytande och normativt sätt att kommunicera. Genom studier är det sedan länge konstaterat att en aktiv vardag gynnar hälsan både fysiskt och psykiskt men genom en allt mer teknikbaserad vardag som lett till stillasittande kommer folkhälsan att försämrats (*Riksidrottsförbundet, 2013*). Att aktivt få

möjligheter och tillgång till diverse olika grenar och aktiviteter vill Lunds idrottspolitiska program främja en trygg miljö och påvisa ett gott samarbete som ger fler möjligheter för alla i samhället (*Riksidrottsförbundet 2009, s. 19*).

Det är bevisat att ungdomar får en bättre självkänsla samt begår färre brott än andra ungdomar som inte engagerar sig i regelbunden idrottsaktivitet (*Kultur- och fritidsförvaltningen. 2016*). Problematiken enligt PIL föreligger i att ungdomar slutar engagera sig i fysisk aktivitet i en allt tidigare ålder vilket kan leda till ett mer destruktivt förhållningssätt till samhället som exempelvis att begå brott för att göra någonting av sin fritid (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2016*). Därför är målet med Lunds kommuns nya satsning att till år 2025 bryta negativa mönster och öka det idrottsliga inflytandet och förbättra folkhälsan (*Kultur- och fritidsnämnden, 2012 s. 11*).

Genom att studera Lunds Kommuns nya idrottssatsning utifrån ett rättssociologiskt perspektiv vill vi se hur idrottssatsningen kan verka brottsförebyggande och som en skyddsfaktor för ungdomar inom kommunen då detta inte uppmärksammas tillräckligt. Vi kommer även att se hur detta kan förklaras genom Hirschi's teori om hur sociala band till samhället och andra individer kan verka brottsförebyggande.

1.1 Begreppsdefinitioner

Eftersom vissa av de begrepp och formuleringar vi använder i denna studie används på olika sätt i olika källor har vi i detta avsnitt valt att förtydliga hur vi definierar dem.

- *Idrott*: Idrott kommer i denna studie definieras utifrån samma definitioner som Lunds Kommuns idrottspolitiska program. Det vill säga att idrott är en fysisk aktivitet som utförs för välmående (*Riksidrottsförbundet, 2009*). Idrott innefattar varje organiserat och icke- organiserat utövande av fysisk aktivitet som åsyftar till att förbättra bland annat sociala relationer (*EU, vitbok 2007*).
- *Ungdomar*: Vår definition av ungdomar kommer grunda sig på indelningen som Lunds idrottspolitiska program gör och utgår ifrån, vilket är 7-20 år.
- *Kultur- fritidsförvaltningen*: Förvaltningen i Lund är organiserad i fem verksamheter som består av stab, bibliotek, kultur, fritid och idrott. Fokus inom förvaltningen kommer att fördjupa sig i idrottsverksamheten som ansvarar för fritidsanläggningar,

ger stöd till föreningslivet samt motionsverksamheten. (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2015*)

- *Paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund(PIL)*: PIL är ett kontaktorgan som bevakar idrottsfrågor inom Lunds Kommun och har som mål att bland annat utveckla samarbetet mellan föreningar och andra ideella organisationer i kommunen. (*PIL, 2015*)
- *Brottsförebyggande*: Vi kommer att utgå från att idrott har en brottsförebyggande effekt. Brottsförebyggande arbete omfattar program som bidrar till att förhindra att brott begås vilket inom denna studie riktar sig främst till ungdomar.
- *Skyddsfaktor*: Genom sociala band och idrottens brottsförebyggande effekt ser vi att dessa två verkar som en skyddsfaktor för individen i samhället.
- *Norm*: Svenska Akademiens definition av en norm är att en norm är en måttstock och olika mönster vartefter en individ rättar sig (*Svenska Akademin 1947, updt. 2014*). Mathias Baier och Måns Svensson menar dock att det finns tre olika typer av normer (*Baier & Svensson, 2009 s. 34*). Den första normtypen handlar om uppförandenormer som handlar om människors relationer och beteende gentemot varandra (*ibid, s. 34*). Den andra är juridiska normer som lättast kan beskrivas som normer som upphöjts till lagregler (*ibid, s. 35*). Den sista typen av norm är sociala normer som vilka definieras som en standard eller ett mönster (*ibid, s. 36*) som individen bör följa för att inte exkluderas i sociala sammanhang.

2. Problemformulering

Genom att studera Lunds kommuns idrottspolitiska program från 2012 till 2015 vill vi få en förståelse för hur arbetet kan vara brottsförebyggande genom att se idrottsutövning på fritiden som en skyddsfaktor för ungdomar inom kommunen. För att vi ska kunna besvara våra frågeställningar om hur de arbetar i kommunen måste vi även förstå vad programmets utgångspunkt ligger. Folkhälsomyndigeten beskriver väsentliga punkter som måste tas i beaktning för att förstå människors grundläggande behov. Om programmets syfte är att tillgodose människors behov utifrån Folkhälsomyndighetens punkter, anser vi att förståelsen

ur ett rättssociologiskt perspektiv är viktig att undersöka. Det är av stor betydelse att stödja ett kontinuerligt arbete som detta eftersom det har ett gemensamt mål till förbättring och att bryta mönster som i sin tur förebygger en hållbar livskvalité.

Detta kommer vi göra genom att samla tidigare forskning och göra intervjuer med nyckelpersoner som varit med och utformat det idrottspolitiska programmet. Även om uppföljning har gjorts i form av 100-listan kan vi inte se om programmet fungerat som en skyddsfaktor. Det är då inte fullständigt enligt oss för att det inte ges någon direkt statistik på vilken inverkan programmet haft för individen. Det finns en brist i huruvida handlingsplanen har haft en rättssociologisk aspekt. Hur gör kommunen exempelvis för att inkludera alla? Genom såväl det idrottspolitiska programmet, handlingsplanen och åtgärdslistan på 100 punkter ska ungdomar ha fått fler möjligheter att utöva idrott. Samverkan mellan föreningar ska även ha förbättrats (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2014*). För att en satsning som denna ska vara lönsam i framtiden ser vi dock att det är intressant att undersöka varför ett sådant program är viktigt. Detta genom att få en större förståelse för idrottens inverkan och betydelse för ungdomars delaktighet i samhället. Vi anser att det idrottspolitiska programmet har en stor betydelse för ungdomars utveckling och uppväxt, vilket vi vill belysa genom frågeställningarna för hur viktigt det är. Genom att utöva idrott tillsammans med andra skapas ett socialt skyddsnet som i längden verkar brottsförebyggande.

En handlingsplan som denna har ofta en idealgrupp som den riktar sig till. Men vad händer med de ungdomar som inte har en idealfamilj som kan bidra med utrustning, medlemsavgifter och transport till och från träningen? Trots att spontanidrotten utvecklats är föreningsidrotten fortfarande en större del i samhället vilket enligt oss inte är anpassat för socio-ekonomiskt svaga grupper.

Som ovan beskrivits vill vi studera hur detta idrottspolitiska program kan vara brottsförebyggande för ungdomar genom socialisering med andra. För att skapa förståelse varför det är viktigt att inkludera alla individer i samhället kommer vi att tillämpa Hirschi teori om sociala band. Detta för att ur ett rättssociologiskt perspektiv se hur idrott kan verka positivt utifrån de fyra viktiga faktorerna Hirschi menar är avgörande för om en människa kommer att begå kriminella handlingar eller inte. Ur en rättssociologisk synvinkel ser vi en vi att Folkhälsomyndighetens punkter är riktlinjen och strävandet. Även sociala band som sådan att genom det idrottspolitiska programmet som kommunen skapat vill de sätta fysiskt aktivitet som en ny samhällelig norm. Vi vill kunna ge ett konkret svar på problemet för att kunna

förklara värdet i programmet för ungdomar utifrån den rättssociologiska synvinkeln. Vi kommer att studera idrott som brottsförebyggande både inom föreningslivet och den spontana idrotten, som fått allt större inflytande i samhället.

Just nu håller ett nytt idrottspolitiskt program på att utformas vilket skall verka mellan 2016-2019 (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2016*) varav vi i denna studie vill förmedla viktiga ställningstaganden som bör inkluderas i det nya idrottspolitiska programmet.

3. Syfte och frågeställning

Utifrån problemformuleringen har denna studie syftet att se om idrott kan ses som brottsförebyggande och en skyddsfaktor för unga i Lund, utifrån det idrottspolitiska programmet. Det som Folkhälsomyndigheten beskriver i sina punkter kommer i vår studie verka som en rättslig förutsättning, eftersom det ligger till grund för det idrottspolitiska programmets handlande. Vår teori utifrån empirin är att idrott är brottsförebyggande. Den skapar sociala band som på så vis blir en skyddsfaktor.

För att uppnå vårt syfte kommer vi ha en huvudfrågeställning som lyder:

”Hur kan man förstå Lunds idrottspolitiska program som en skyddsfaktor för ungdomar inom kommunen?”

Vi kommer även tillämpa en underfråga som lyder:

”Hur kan man förklara idrott som brottsförebyggande utifrån Hirschis teori om sociala band?”

Genom att använda oss utav Hirschis teori om sociala band understryker teorin hur viktigt det är att förstå idrott som en skyddsfaktor. Med detta syfte till grunden hoppas vi kunna belysa varför det är intressant att se idrott ur ett brottsförebyggande perspektiv för att sedan kunna vidareutveckla projekt och framtida forskning som exempelvis det nya idrottspolitiska programmet som kommer ut senare i år.

3.1 Rättsociologisk relevans

Programmet har som mål att inkludera alla och att det ska bli en stor del av individers liv. Vi vill därför se hur det har arbetats med så att man kan se hur effekten av programmet har blivit för att kunna förstå hur det kan verka brottsförebyggande. *”Om vi kan följa en norm från dess ursprung, över en tillämpning och till dess effekt, kan vi också på ett bättre sätt förstå förändringsprocesser. Om vi bättre förstår förändringsprocesser kan vi sannolikt också bättre förstå hur vi kan förändra beteenden, tillstånd etc.”* Som Mathias Baier och Måns Svensson i boken *Om Normer* (Baier & Svensson, 2009 s. 29-30).

Genom att tillämpa det som ovan förklarat, ser vi det idrottspolitiska programmet som ett agerande för att skapa en idrottsnorm. De har tagit Folkhälsomyndighetens direktiv som vi ser som en rättslig grund. Tillämpningen av Hirschis teori om sociala band och vårt material kommer ge oss en förståelse för den samhällsbaserade förändringsprocess som sker via programmet. Vi inriktar oss på effekten av idrott som en skyddsfaktor och ett brottspreventivt redskap för ungdomar. När vi i analysen kommer presentera vår förståelse och förklara hur det fungerar och arbetas med programmet i Lund kommun, kommer vi genom denna få en större kunskap om hur programmet kan förbättras för att nå en större målgrupp så som Folkhälsomyndigheten beskriver. Att röra på sig antingen spontant eller organiserat i grupp gör att individen att känner samhörighet till samhället och till andra människor vilket gör att ungdomen är mindre benägen att begå brott. Lunds idrottspolitiska program har inte studerats utifrån det brottsförebyggande och rättsociologiska perspektivet vilket vi finner är ytterst aktuellt i dagens samhälle. Vi ser det särskilt relevant att använda Hirschis teori då den tidigare använts i kriminologiska och idrottsliga studier. Genom att sammankoppla Folkhälsomyndighetens punkter, programmets handlanden, idrott, brottsförebyggande, socio-ekonomiskt svaga grupper och sociala band som skyddsfaktor anser vi att det att studien kommer att ha en rättsociologisk relevans.

3.2 Avgränsningar

Studiens tidigare utgångspunkt var att studera hur idrott kan verka återfallspreventivt för ungdomar som tidigare suttit på Råby Ungdomsanstalt. Vi insåg dock efter sökandet av statistik samt övrig datainsamling att den var så bristfällig att studien inte kunde genomföras. Ambitionen var då att intervjua ungdomar i fyra olika progressionssteg. Efter kontakt med en anstalt omöjliggjordes dock denna idé då vi inte fick ta kontakt med ungdomar som både

pågick och avslutat sin behandling då detta stred mot gällande Offentlighets- och sekretesslag (2009:400).

Därför ändrades målet till ungdomar i samhället, då utbudet av information är mycket bredare. Vi började studera vad Lunds Kommun gör för att förebygga kriminellt beteende med hjälp av idrott och fann ett intressant idrottspolitiskt program som verkade mellan 2012 - 2015. Vi ville hålla kvar den rättssociologiska anknytningen och såg det nödvändigt att se på det idrottspolitiska programmet som brottsförebyggande. Fokusområdet kommer därför enbart att ligga på Lunds Kommuns idrottspolitiska program och att utgå ifrån detta, då ett expanderat arbete inte går att utforma inom de angivna premisserna för uppsatsskrivandet. Vi kommer att avgränsa oss till idrott som fritidssysselsättning och inte som skolämne eftersom det idrottspolitiska programmet inte handlar om fysiska aktiviteter som sker inom skolverksamheten.

I vår tidigare utgångspunkt var tanken att använda oss av teorin att idrott ses som en positiv social kontroll. Vi insåg dock att det är svårt att definiera teorin och att det är lätt för misstolkning av begreppet. Därför valde vi att ta bort denna och istället endast förhålla oss till Hirschi teori om sociala band då hans fokus föreligger i hur individens sociala band till samhället gör att individen inte begår brott. Precis som tidigare beskrivit är Hirschi teori särskilt relevant då den använts tidigare i kriminologiska uppsatser. Hirschi teori kopplar även samman till socio-ekonomiskt svaga grupper vilket vi vill uppmärksamma i denna studie. Det idrottspolitiska programmet kan sägas vara utformat utifrån den typiska "idealfamiljen" vilket kan utgöra exkludering av svaga samhällsgrupper som inte har resurserna. Detta anser vi påverka individernas sociala band till samhället i mån av anknytning, engagemang och involvering som Hirschi talar om (*Hirschi, 2009 s. 20*). Det är särskilt viktigt för ungdomar att ungdomars sociala band till samhället är starkt för att hen inte skall begå brott. Utifrån det idrottspolitiska programmet vill vi skapa förståelse för hur viktigt det är för ungdomar att idrotta och vad det har för effekter för individens välmående.

Gällande avgränsningen till vad vi anser vara relevant inom specificeringen för gruppen *ungdomar*, fann vi att ålder, socio-ekonomisk bakgrund samt kön är relevant för studien och kommer tas upp. Faktorer såsom exempelvis funktionsnedsättning kommer inte att diskuteras i uppsatsen för att det bidrar till en annan diskussion som inte är vårt syfte.

Då användningen av orden “sport” och “idrott” skiljer sig från person till person i vilket som man helst använder, vill vi förklara vår användning och avgränsning. Som *Björn Anders Larsson, ordförande i IdrottsEkonomiskt Centrum i Lund* förklarar i vår intervju utgår vi från hans förklaring: att *idrott* är en definition för fysisk aktivitet, *sport* en mer inkluderande term för andra former, så som e-sport och motorsport. Vi vill i denna uppsats inte redogöra för andra sporter, utan intresserar oss enbart för idrotten utifrån dess fysiska aktivitet.

3.3 Disposition

För att ge en tydligare struktur genom uppsatsen följer här en förklarande disposition till varför vi har valt lägga upp år studien så som innehållsförteckningar visar.

Inledningsvis förklaras bakgrunden till ämnet och situationen så att man kan sätta sig in i hur det ser ut idag och ge läsaren en förståelse. Då vissa ord som används igenom hela uppsatsen har en intern innebörd följer en begreppsdefinition så att den efterföljande problemformuleringen blir lättare att orientera sig inom. I uppsatsen vill vi i problemformuleringen belysa vad och varför det är ett problem som anses värt att undersöka. Därigenom får vi fram ett mål och ett syfte, vilket är nästa punkt i uppsatsen. Denna ska ge en klarhet i vad målet är som slutligen preciseras till två frågeställningar som arbetet bygger på och som senare ska kunna besvaras utifrån vår teori. Eftersom vår uppsats ska orientera sig inom det rättssociologiska ämnet vill vi följaktligen förklara den rättssociologiska relevansen. För att precisera arbetet och följa vårt avsiktliga syfte kräver det en avgränsning. I den presenterar vi våra originella tankar och idéer som har lett oss till varför vi valde att skriva om ämnet och vad vi måste åsidosätta, precisera och avgränsa oss till för att hålla oss inom uppsatsens syfte och för att behålla den rättssociologiska relevansen. Sedan går vi vidare till att förklara Folkhälsomyndighetens punkter som i vår uppsats ses som relevanta och vidare tidigare forskning som uppsatsen är grundad på och som kommer användas för att berika analysen.

För att ge en klarhet i hur vi gått tillväga presenteras följaktligen metoden. Vilka sätt vi samlat in material, användandet av forskningsmetoder och överväganden med en förklaring på de etiska principerna, vad materialet har för betydelse i vår uppsats och hur vi bekräftar vår validitet och reliabilitet. Det teoretiska ramverket kommer att tillämpas med hjälp av en rättssociologisk teori för att behålla relevans och verka som en viktig del för att kunna besvara vår frågeställning, liksom vår, här ovan nämnt, tidigare forskning och material. Efter följer

resultatet där vi beskriver och behandlar det som samlats in och är det som vår efterföljande analys kommer grunda sig på för att kunna besvara frågeställningen.

I analysen vill vi uppmärksamma att vi först kommer inrikta oss på att besvara vår underfråga för att sedan kunna besvara huvudfrågan. Detta för att vi i underfrågan tillämpar teorin om sociala band, vilket kommer hjälpa oss att kunna *förklara* problemet som vi formulerat. Sedan kommer vi kunna *förstå* vår huvudfrågeställning med hjälp av teorin om sociala band. Genom detta kommer vi slutligen landa i en slutdiskussion där vi kommer återknyta till problemformulering, syfte, frågeställning och rätt sociologisk relevans och att utifrån analysen skapa oss en förståelse och förklaring. Avslutningsvis diskuterar vi önskan och förslag till framtida forskning.

4. Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har skapat en lista på elva målområden för att på ett likvärdigt förbättra folkhälsan i Sverige (*Folkhälsomyndigheten, 2015*). Genom att ständigt utveckla individens hälsa utifrån områdena, där medborgarens livsvillkor och levnadsvanor har störst betydelse, kommer också folkhälsan att förbättras på ett hållbart sätt. Folkhälsomyndigheten ser dessa elva punkter som viktiga för att kunna inkludera en stor mångfald av människor som har olika förutsättningar och möjligheter i samhället. Eftersom det verkar förebyggande i att se negativa som positiva resultat huruvida sättet vi lever nu kommer påverka generationer framöver. God hälsa är inte bara ett åtagande, utan här ligger många faktorer som tillsammans skapar hälsan. *“Olika slags bestämningsfaktorer, som biologiska faktorer, relationer, levnadsvanor och samhällsfaktorer påverkar människors hälsa. Hälsans bestämningsfaktorer delas ofta in i fyra olika nivåer, där den yttersta nivån står för övergripande strukturella faktorer, nästa nivå utgör individens livsvillkor, sedan följer levnadsvanor och den fjärde nivån står för sociala nätverk och relationer. Faktorerna påverkar varandra”*. Det är alltså även faktorer som inte enbart är direkt till individen, utan här har även samhället i sig en del. Det gäller att få kontroll och en balans på dessa nivåer för att skapa en bra hälsa. (*Folkhälsomyndigheten, 2016*) Folkhälsomyndighetens elva målområden är särskilt relevanta för det idrottspolitiska programmet då de utgår och strävar emot dessa elva målområdena i deras handlingsplan.

4.1 Delaktighet och inflytande i samhället

En viktig förutsättning för människor är att de bör ha möjligheten till en delaktighet inom de sociala faktorerna i samhället. Det är viktigt att man känner valmöjligheter för att kunna bygga sitt liv på egna initiativ så att personen i fråga känner sig nöjd med tillvaron. Mår man bra över sina egna val höjer det personens generella bemötande till andra sociala sammanhang där man kan hitta gemensamma intressen och mål. Att ha ett stöd och en tillit från andra människor är viktigt för att känna en inkludering i samhället. Stödet minskar i sin tur sannolikheten för att bli diskriminerad när inkluderingen och delaktighet i samhället tillsammans skapar ett skydd mot att människor särbehandlas och utestängs. Stödet för en människa som kan vara både socialt (emotionellt) och praktiskt (instrumentellt) skapar även det ett skydd från destruktiva beteenden och känslor.

4.2 Ekonomiska och sociala förutsättningar

Vikten i att ha en ekonomisk och social trygghet är för att kunna vara trygg i sin egen livssituation. Så som samhället idag är uppbyggt på krävs detta två förutsättningar som en grund för att kunna skapa sig ett hållbart levnadssätt. Råder det brist inom antingen den sociala eller ekonomiska tillvaron, och ifall de inte kan åtgärdas, blir konsekvenserna snabbt stora i såväl den psykiska som fysiska statusen hos individen. (*ibid*)

4.3 Barn och ungas uppväxtvillkor

I ett barns uppväxt till vuxenlivet krävs det många färdigheter för att kunna klara sig själv. Det gäller att få uppleva situationer om och om igen tills de sitter i ryggmärken. Många kompetenser är dessutom något som man utvecklar igenom hela livet. Så som exempelvis problemlösningsförmåga och samarbetsförmåga. Dessa två har dessutom en stor del i att verka som skyddsfaktorer mot ohälsa. Det är viktigt att barn börjar lära sig kompetenser tidigt i livet för att på så sätt ge en stabilare ingång i livet och undvika negativa konsekvenser. Bra miljöer att öva detta är inom exempelvis genom en idrottsaktivitet. (*ibid*)

4.4 Fysisk aktivitet

Genom fysisk aktivitet underlättar det för samhällsekonomin. Det man kan se idag genom en mer stillasittande livsstil är att välfärdssjukdomar och ohälsa blivit en större belastning på samhället genom diverse åtgärdsplaner. Fysikens nivå hos en människa påverkar bland annat de kognitiva funktionerna. Samtidigt som människor idag är längre till höjden och lever

längre rent åldersmässigt idag än jämfört med människor förr, så står det i kontrast till att det blir allt fler oförklarliga tidiga dödsfall och en rad sjukdomar på grund av inaktivitet. (*ibid*)

5. Tidigare forskning

Det finns mycket tidigare forskning till varför och hur idrott är brottsförebyggande för ungdomar i samhället baserat på en internationell synvinkel. Nedan finns sammanfattade arbeten som kommer understödja frågeställningen och används i analysen. Den tidigare forskningen utgår från en internationell sökning där begrepp såsom idrott, brottsförebyggande, ungdomar och sociala band används vilket knyter an till vår rättssociologiska utgångspunkt.

5.1. Sport som brottsprevention för unga

Utifrån ett kriminologiskt synsätt på sport som brottsprevention studerar Daniel Pettersson genom en litteraturstudie hur idrott kan ses som ett medel för brottsförebyggande verkningar i samhället (*Pettersson 2011, s. 2*). Genom att se brottsförebyggande utifrån positiva strategier menar Pettersson att sportsutövande är en positiv social företeelse som kan påverka brottslighet. För att förstå var och hur individen begår brott använder han Hirschis teori, som menar på att unga främst begår brott på fritiden (*ibid, s. 4*). Fokus ligger alltså på att förstå, utifrån litteratur, om idrott kan vara brottsförebyggande för ungdomar. Han definierar ungdomar som individer mellan 15-20 år. Syftet är alltså att förstå om sport kan verka som en preventionsstrategi. För att uppnå syftet utgår han från fyra frågeställningar vilka är (*ibid, s.7*);

- Kan det vara brottsförebyggande för ungdomar att sporta?
- Hur kan det verka brottspreventivt för ungdomar att utöva idrotter?
- Vilken roll kan sporten möjligen spela i det brottsförebyggande arbetet?
- Går det att urskilja några typer av sporter som är "extra" mycket brottspreventiva, och varför skulle de i så fall vara det?

Eftersom arbetet utgår från en litteraturstudie använder sig Pettersson även utav relevanta teorier så som rutinaktivitetsteorin(*ibid, s. 8*) och sociala bandteorin (*se avsnitt 6.2*). Han

väljer att definiera sport genom aktivt deltagande i klubbar och föreningar, så kallat vardagssport vilket alltid sker organiserat. Han menar att sådan sport följs i brottsförebyggande program varav oorganiserade sportaktiviteter inte är inräknat (ibid, s. 6). Resultatet av studien följer om sådan att sport inte verkar brottspreventivt för unga ensam utan är en mellanliggande variabel.

Enligt Petterson finns det sportprogram som ska vara brottspreventiva men dessa är oftast för kortsiktig för att hinna verka förebyggande. Anledningen till att sport kan verka preventivt för ungdomar i samhället är då deltagande av fysisk aktivitet leder till distraktion och avledning. Genom fysiskt deltagande får ungdomarna en meningsfull sysselsättning och undviker brottsliga handlingar. Utifrån sociala band-teorin menar Pettersson att sport är integrerade och genom socialisering gör att människor känner delaktighet i samhället. Den avgörande faktor för kriminellt beteende är hur pass starka band man har till samhället. Känner man en stark tillhörighet till samhället och andra samhällsmedborgare är man sannolikt mindre benägen att begå brott. Slutsatsen av Petterssons forskning är alltså att sport är ett komplement till andra brottsförebyggande projekt eller tillsammans med dem. Han menar även att sportens inflytande är stort och påverkar ungdomar nästan lika mycket som skolan. (Pettersson, 2011 s. 21)

5.2 Ungdomar, fritid och hälsa - en forskningsöversikt om fritidens skydds och riskfaktorer

På uppdrag av regeringen gjorde MUFC (=Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor) år 2007 en undersökning för att öka kunskapen kring betydelsen för ungdomars fritid (Lindholm 2007 s. 3) Utredningen leddes av Merike Lidholm som genom omfattande studier såg ett samband i en balanserad, aktiv fritid och en positiv livsspiral. Med andra ord fritid och hälsa som utgör ett komplext samband i ungdomars liv. (ibid. s. 7)

De väsentliga perspektiv för vår undersökning som Lindholm tar upp är sammanfattningsvis:

- vilken betydelse som fritiden har för ungdomarna
- Utsattheten och risk- skyddsfaktorer som skapas utifrån idrottsaktiviteten.
- Fritid som ett verktyg för att förebygga problematik i individens liv.
- Ogynnsam social utveckling

Diskussionen som skapades utifrån punkterna ovan tar upp problematiken och möjligheterna som finns i samhället. Organisationer inom idrott och den planering som krävs för att driva en verksamhet ger många möjligheter till idrottslig avancering och möjligheter utåt. (*ibid. S. 23*)

Det som Lindgren sammanfattningsvis anser vara viktigt är att man låter fritiden vara just "fri". Att ge individen möjligheten att inte känna sig tvingad till något, utan att man ska känna stöd oavsett vilket intresse man vill sysselsätta sig med. Det är då som speciellt ungdomar kan utveckla sin kännedom om sig själv med deras begränsningar och möjligheter för vad de klarar. Idrott spelar in i flera olika inriktningar i livet och det märks oftast först inom idrott huruvida individen mår. Fallerar familjelivet fallerar det även i träningen osv. Det är därför ytterst viktigt att idrotten finns som stöd för individen menar Lindgren. Den ger ungdomen vuxen kontakt och bidrar med problemlösningsförmågor. *"För att nå goda och bestående resultat med hälsofrämjande satsningar för unga med normbrytande beteenden eller andra sociala problem, är det enligt forskningen viktigt med bred samverkan och samordnade insatser i ungas hela livssammanhang. Dessutom krävs kontinuitet och inte tidsbegränsade projekt för att de positiva effekterna ska bli bestående"*. (*ibid. s.27*)

5.3 Idrott i samhället (Sports in society)

För att kunna bemöta kraven som samhället ställer på idrotten förutsätter det att individen och gruppen ska kunna skapa sin egen förståelse för sociala problem och förståelse för förändring som idrotten bidrar i deras liv (Coakley & Pike, 2009 s.30). Idrott bidrar med en mänsklig förändringsprocess för individen där forskare ställer frågan hur man ska göra för att på bästa sätt kunna hantera den. Genom denna process kan en egen individuell guide skapas till vad man vill i livet och vad man anser vara väsentligt specifikt till den man är: Att hitta sig själv. Att utveckla sin egen identitet för att veta hur man kan vara delaktig i den sociala världen. Att skapa sig ett eget syfte för en själv (*ibid. S.52*). Detta är en social utvecklingsprocess som många genomgår i livet, om inte alla. Många i ungdomar befinner sig i ett sådant identitetssökande och idrotten kan ge just ett sådant stöd för att underlätta motgångarna och de svåra vägvalen. Socialiseringsprocessen är inte enbart ett passivt deltagande utan kräver ofta väldigt aktiva val i vem, vad, och hur man vill influeras i olika relationer och intryck som man upplever i världen (*ibid s 100*).

Det har gjorts omfattande studier som använt sig av olika metoder som försöker ge en förklaring till en fortsatt involvering inom idrotten när man väl börjat. Resultaten visar på ett

stort sammanhang gällande deltagande i idrott och en mångfald i livsutvecklingen som utgör människors livsval. Eftersom ens livssituation kan ändras på några sekunder, i exempelvis en olycka, kan ens prioriteringar ändras lika fort. Detta gör att beslut och betydelsen för idrott inte kan vara permanent hos någon människa. Bara skillnaden för hur man känner sig från dag till dag eller hur ens dagliga schema ser ut och skiljer sig, gör att ens dagliga anledning till att träna och att inte träna skiljer sig. När det sedan inte finns någon riktigt anledning på det ena eller det andra hållet, kan det sluta i att man antingen fortsätter träningen eller avslutar. (ibid. S. 103)

Coakley och White (1999) fann ett stort sammanhang mellan ungdomar som valde att sysselsätta sig med idrott för att kunna öka deras kompetens. Ungdomarna kunde genom deras idrottsaktiviteter på fritiden visa sig själva vara framgångsrika, att "vara någon" i sin t.ex. Umgängeskrets. Därigenom kan de få en större kontroll på deras liv i att utvecklas och få karriärmöjligheter senare i livet. (ibid. S. 107). De ungdomar som exempelvis har sina föräldrar involverade kring idrott och välmående blir ofta ledda och uppmuntrade till att vara involverade och träna på fritid eller som sysselsättning (ibid. S. 139). En teori är att de mer informella ungdomsidrottsaktiviteterna som inte blir kontrollerade av vuxna bara leder till problem. I sin tur leder det till att vuxna bildar sig en teori om att unga är ett hot till den sociala ordningen. Detta fenomen kan i dess extrema form liknas vid novellen *Flugornas herre*. (Sternheimer, 2006). Ändock kan organiserad idrott därför ses som en ideal aktivitet då den håller dem borta från problem (Coakley & Pike, 2009, s.140).

Idrottformens informella del som står i kontrast till den formella är väldigt viktig för ungdomar då den inte är kontrollerad direkt av vuxna utan helt på ungdomarnas egna förutsättningar (ibid. S.163). Detta inkluderar både e-sport och idrott. Ungdomars involvering när de informellt startar ett spel har in en studie sammanfattats till att ungdomar ställer krav på specifika saker i ett gruppspel. Nämligen att det är ett tävlingsspel där man ska vinna på något sätt och att man ska involveras på en personlig nivå där man kan få möjlighet att agera med andra ungdomar för att "vinna" nya vänskaper och genom relationerna i spelet kan visa sin framgång i vinster eller söka stöd i förluster (ibid. S. 150).

6. Metod och material

I denna studie kommer en kvalitativ undersökningsmetod utifrån ett induktivt perspektiv att användas. Detta eftersom vi vill ha en djupare förståelse för hur programmet används genom att intervjua personer som arbetat med det. Då vi utgår från ett idrottspolitiskt program är det svårt för målgruppen i kommunen som programmet riktar sig till att svara på hur programmet kan verka som en skyddsfaktor. Detta på grund av att människor i samhället främst tar del av de åtgärder som sker utifrån programmet vilket i detta fall är 100-listan. Vi har därför valt att inte beakta en kvantitativ metod som ofta består av enkäter som lämnas ut till ett stort urval. (Bryman, 2008 s. 340)

En induktiv metod applicerar teorin utifrån praktiken. En induktiv teori grundar sig på att resultatet av en forskningsinsats är teorin (*ibid*, s. 26). En observation eller ett resultat leder till en teori. I denna studie är det idrottspolitiska programmet det som sker i praktiken, alltså resultatet. Tillsammans med Hirschis teori om sociala band ser vi hur programmet kan vara en skyddsfaktor genom intervjuer med nyckelpersoner. Detta skiljer sig från ett deduktivt angreppssätt som istället utgår från en viss teori och sedan diskuterar resultat med hjälp av observationer vilket främst görs via en kvantitativ undersökning (*ibid* s. 26).

6.1 Kvalitativ undersökningsmetod

I en kvalitativ undersökningsmetod påbörjas genom frågeställningar en förklaring av vad det är som ska undersökas (*ibid* s. 346). Därefter väljs relevanta undersökningspersoner, vilket i vårt fall varit två nyckelpersoner som arbetat med utformandet av programmet. Sedan sker insamling av data, tolkning av data samt beskrivning av teori. Slutligen avrundas uppsatsen med ett resultat och en analys där även frågeställningen kan komma att ändras (*ibid* s.347). Urvalet i en kvalitativ undersökning är till synes viktigt. I vårt teoretiska urval valde vi en teori som vi redan tidigt funnit relevant för studien (*ibid*, s. 394). Hirschis teori om sociala band kan vi applicera på det idrottspolitiska programmet. Vårt urval kan därför sägas vara målstyrt vilket skiljer sig från en kvantitativ undersökning där urvalet oftast är större (*ibid*, s. 392). Genom att i datainsamlingen strategiskt söka efter relevanta nyckelpersoner inom det idrottspolitiska programmet har vår avsikt inte varit att generalisera åsikter från en hel population (*ibid*, s. 392). Detta, precis som tidigare nämnt, för att vi individerna inte har den specifika kunskapen om programmet som vi sökt efter för att förstå programmet ur ett rättssociologiskt perspektiv.

Vi vill samla in empiri som bidrar till en tolkning av teorin och uppfattning som studien inriktar sig på. Detta synsätt skiljer sig från en kvantitativ forskningsmetod då undersökningsmetoden inriktar sig på statistik i form av siffror och ofta är strukturerad. En kvantitativ studie sker ofta genom enkäter vilket utgör en distans och studerar samhället från ett makroperspektiv vilket vi i denna studie inte gör (*ibid*, s. 371). Problematiken med en kvalitativ undersökningsmetod är att datainsamlingen är beroende av forskarens, i detta fall, vårt intresse. Det kan på så vis försvåra arbetet med datainsamlingen då vi kan missa relevant data. Vi anser dock det mest relevant att använda en denna undersökningsmetod denna då vi genom studien vill förmedla att det är viktigt att se alla aspekter utformandet av ett sådant samhällsnyttigt program som det faktiskt är. Den rättssociologiska aspekten är mycket viktig inom detta område då idrott är en integrerande funktion.

6.2 Kvalitativa intervjuer

De två viktigaste forskningsformerna inom kvalitativa intervjuer är ostrukturerade och semistrukturerade intervjuer vilka båda är väldigt flexibla. Dock är samtliga intervjuer uppbyggda som semistrukturerade. En semistrukturerad intervju omfattar specifika teman som forskaren valt ut för att hålla sig inom vissa områden som anses vara mest relevanta för studien. Innan intervjun har forskaren oftast en intervjuguide som omfattar några få frågor. Frågorna behöver inte komma i exakt samma ordningsföljd i intervjun som de gör i intervjuguiden (*ibid* s.415).

Ostrukturerade intervjuer har ofta endast en generaliserbar utgångspunkt. Detta innebär att intervjupersonen själv kan associera fritt utifrån forskningsämnet vilket kan jämföras med en ”vanlig” konversation med två människor (*ibid*, s. 415). Valet mellan vilken typ av intervjuform studien kommer att använda sig av beror bland annat på hur tydligt fokus den har. Därigenom passar inte ostrukturerad intervju in i vårt arbete då det blir för otydligt. Detta skiljer sig från kvantitativa intervjuer som oftast bygger på strukturerade former. Detta då man ofta utgår från enkäter som kräver tydliga frågor och man söker ofta efter något specifikt (*ibid*, s. 413).

Eftersom intervjuerna, i vårt fall, skedde genom kvalitativa metoder krävde dessa inspelning och transkribering. Detta då vissa intervjuer skedde i grupp med svar inom konversationer. Vi

har även intervjuat nyckelpersoner som har stort inflytande på idrottens utformning i Lund. Då vi sökte information inom ett visst område som krävde en fri men kontrollerad styrning för att få ut så relevant information som möjligt för studien, var en semistrukturerad intervju i samtliga intervjuer bäst för undersökningen. Eftersom fokus ligger i hur det idrottspolitiska programmet kan vara brottsförebyggande för barn och unga i Lund är data främst insamlad från Lunds kommuns hemsida.

Vid insamling av intervjuer tog vi kontakt med Mikael Johansson, strateg inom kultur- och fritidsförvaltningen i Lund samt Björn A. Larsson, ordförande för PiL, paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund. Anledningen till valet av just dessa respondenter berodde på att vi ville ha en djupare förståelse för hur programmet utformades och hur kommunen arbetar med programmet idag. Genom att söka efter ansvariga på Lunds Kommuns hemsida fann vi Mikael Johansson som har en viktig roll även för det nya programmet då han ansvarar för planläggning av det. Vi tog kontakt med honom via mail och bestämde tid för intervju. Björn A. Larsson fann vi via PiL:s hemsida. Eftersom det inte framkom på deras hemsida vem som varit med och utformat programmet och 100-listan valde vi att ta kontakt via mail med ordförande inom organisationen. Larsson gav oss en snabb respons och en tid för intervju bestämdes via telefon. Båda intervjuerna genomfördes på respondenternas arbetsplats och tog mellan 30 – 60 minuter.

Intervjuerna sammanfattas nedan i datasamling utifrån ljudinspelningarna som gjordes under intervjuerna. Det är utifrån dessa intervjuer, tillsammans med vårt teoretiska ramverk som vi kommer att besvara vår huvudfrågeställning. (*Bryman, 2008 s.131*)

6.4 Etiska principer

Eftersom intervjuer med nyckelpersoner inom Lunds Kommun har kontaktas ska övervägande och hänsyn tas till de etiska principerna. Med nyckelpersoner innefattas två relevanta personer som engagerat sig i programmet och har kunskap om hur idrottsutövande ser ut i Lund och hur programmet är uppbyggt samt uppföljning av det. Då vi använder oss av kvalitativa intervjuer och även spelar in dessa är det viktigt att intervjubesvararen blir informerad om vad studien handlar om och även att intervjun ligger till grund för vår analys. Vi kan inte använda information från nyckelpersoner om dessa inte samtyckt till användande av svaren. Vi kommer även att skicka en kopia på arbetet när det är färdigt till intervjupersonerna. Eftersom

informationskravet varit särskilt viktigt för oss meddelade vi innan intervjuens start vad uppsatsen handlar om och vad intervjun kommer att handla. Vi beskrev även varför vi fann det särskilt relevant att intervjua personerna vi tillfrågat. Efter intervjun berättade vi även att de hade all rätt att ta tillbaka intervjun och att de kunde välja att vara anonyma vilket ingen av respondenterna ville vara.

De etiska principerna gav oss ett bakslag gällande vårt egentliga syfte i arbetet. Då vi originellt i den tidiga fasen ville gå djupare in i ungdomarnas situation på anstalter och institutioner blev vi tidigt stoppade på grund av personuppgiftslagen och offentlighetssekretesslagen. Detta specifikt då vårt arbete berörde ungdomar som blivit omhändertagna enligt lagen om sluten ungdomsvård (*Statens institutionsstyrelse, 2016*). Skulle vi fortsätta på samma spår hade det påverkat materialet såpass mycket att det enligt vår mening inte hade kunnat genomföras. Därmed fick vi agera annorlunda och ändra vår inriktning för att undgå dessa problem. Vi ville fortsätta skriva om ungdomar och idrott, men hur skulle vi kunna få fram rätt och relevant information? Vårt nya agerande blev att kontakta kommunen och därigenom få en större förståelse om vilka satsningar de gör. Informationen har en stor betydelse för oss för att kunna besvara våra två frågeställningar och ge oss en förståelse hur en kommun, i vårt fall Lunds kommun, arbetar med idrott och ungdomar utifrån olika samhällsperspektiv, så som i praktiken och i teorin. Då vi nu tagit en ny inriktning och vet hur vi ska hantera de etiska principerna i arbetet har vi lättare fått kontakt med nyckelpersoner och fått det material som vi behöver utan att etiken påverkas.

6.5 Material

6.5.1 Datainsamling

Vid sökandet efter materialet som är personer samt tidigare forskning använde vi sökmotorer såsom Lunds Universitets biblioteks sökmonitor Lovisa, Sveriges gemensamma bokkatalog Libris, Google Scholar, Scopus och Google. Vi besökte även det samhällsvetenskapliga biblioteket, samt andra bibliotek men fann inte någon relevant fakta och valde att förhålla datainsamlingen från internetbaserade källor. Detta eftersom vår utgångspunkt är relativt ny och ständigt uppdateras.

För att förstå vad det idrottspolitiska programmet innebär fördjupar datainsamlingen sig på att förklara det idrottspolitiska programmet samt handlingsplanen som omfattar åtgärdsområden för att förbättra idrotten i Lund. Vi fann även att Lunds kommun utgår från Folkhälsomyndighetens elva målområde för en förbättrad folkhälsa vilken vi finner relevant för arbetet. Har ett samhälle en dålig folkhälsa kan man finna kriminella tendenser då medborgarna inte känner trygghet. För att förstå vad folkhälsa är och hur Lunds kommun arbetar för en förbättrad folkhälsa utifrån det idrottspolitiska programmet valde vi även att i datainsamlingen, förklara folkhälsomyndighetens elva målområden för förbättrad folkhälsa. Det idrottspolitiska programmet utgår även från dessa så vi ser det högst relevant att de presenteras. Vi har valt att avgränsa oss till områdena som är särskilt relevanta för vår frågeställning om hur idrott kan vara brottsförebyggande.

För att förstå vad idrott innebär i samhället och hur man definierar idrott har vi valt att använda Riksidrottsförbundets idéprogram *Idrotten Vill* från 2009 (Riksidrottsförbundet, 2009). Även eftersom det idrottspolitiska programmet utgår från denna definition. Detta eftersom att Riksidrottsförbundet har en översyn på föreningar i hela landet. Utifrån idéprogrammet kommer vi analysera idrott som brottsförebyggande.

6.6 Reliabilitet och validitet

Undersökningen utgår ifrån ett program som Lunds kommun framställt och utfört mellan 2012-2015 som vi ser utifrån ett perspektiv då handlingsplanens utförande idag är ett år gammalt. Vår uppsats grundar sig kring detta program där vi lägger vår egen rättssociologiska prägel och tillämpar en teori samt utför intervjuer med personer som är offentliga profiler inom området. Ifall andra forskare vill göra ytterligare eller samma studie är detta möjligt. Därmed anser vi att reliabiliteten och validiteten är pålitlig och av hög kvalitet. För att bekräfta vår validitet för de som är involverade genom intervjuer kommer vi skicka vår fullständiga uppsats till de berörda för att bekräfta respondentvalideringen. (Bryman, 2008 s. 353).

Undersökningen utgår ifrån ett program som Lunds kommun framställt och utfört mellan 2012-2015 som vi ser utifrån ett perspektiv då handlingsplanens utförande idag är ett år gammalt. Vår uppsats grundar sig kring detta program där vi lägger vår egen rättssociologiska prägel och tillämpar en teori samt utför intervjuer med personer som är offentliga profiler

inom området. Ifall andra forskare vill göra ytterligare eller samma studie är detta möjligt. Därmed anser vi att reliabiliteten och validiteten är pålitlig och av hög kvalitet. För att bekräfta vår validitet för de som är involverade genom intervjuer kommer vi skicka vår fullständiga uppsats till de berörda för att bekräfta respondentvalideringen. (Bryman, 2008 s. 353).

7. Teoretiskt ramverk

Vi sökte tidigt efter relevanta teorier och studerade tidigare forskning angående teorier som berör idrott som brottsförebyggande faktor. Utifrån Daniel Petterssons litteraturstudie om hur sport är brottsförebyggande fann vi Hirschis teori om sociala band. Eftersom Pettersson redan kopplat sport som sociala band-skapande valde vi att utveckla denna syn och använda samma teori i vår uppsats, då det finns mycket potential. Vi kommer dock i denna studie att applicera Hirschis teori på samhället som det ser ut utifrån programmet.

7.1 Sociala band

Travis Hirschi menade att brottsligt beteende uppkommer då individens sociala band till samhället är bristande eller rent av inte finns. Han menar människans sociala band till omvärlden består av olika element som är beroende av varandra. Han talar om fyra element så som anknytning, engagemang, involvering i samhället samt övertygelse, vilka tillsammans verkar mot brottsligt beteende, främst för ungdomar. Det handlar alltså om hur väl individen känner sig ”hemma” i samhället och vilken uppgift denne har. (Hirschi 2009, s. 16). Genom att applicera en frågeställning som anknyter till Hirschis teori kommer den även analyseras och kopplas till programmets utformning. Hirschis teori uppdaterades 2009 och beskriver främst unga killars beteende samt slumområden i USA vilket kritiserats. Han tar heller inte hänsyn till tjejers beteende (Pettersson, 2011, s.20).

7.1.1 Anknytning

Om en individ inte känner anknytning till samhället eller andra samhällsmedborgare har hen benägenhet att avvika från samhällets normer och regler. Människan är genom anknytning positivt inställd till att följa lagen men finns inte anknytningen tenderar man att känna sig så pass avvikande från det övriga samhället att hen ignorerar dem. (*ibid*, s. 18-19)

Det krävs dock inte enbart anknytning till samhället vilket avgör om individen tenderar att agera utanför samhällliga regler. Den primära socialisationskällan som fostrar en individ, är framförallt föräldrar, vänner och skolgång. Dock, om denna socialisationskälla är bristande riskerar individen att hamna i kriminella umgängen. Det sociala bandet mellan föräldrar och barn är avgörande för hur pass introducerad individen blir till samhället, dess normer och regler. (*ibid*, s. 84) Om en individ inte har någon anknytning till sina föräldrar kommer denne inte heller överväga konsekvenser vid anknytning till kriminella kretsar (*ibid*, s. 86). En annan faktor inom anknytningselementet är till vilken grad en individ känner tillhörighet till skolan samt anknytning till vänner. Om man inte får tillgång till skolgång eller rätt utbildning kommer de sociala anknytningsbanden fallera. I brist på kunskap kan alltså negativa aspekter såsom kriminellt beteende förekomma då hen redan känner sig utanför samhället. (*ibid*, s. 133)

7.1.2 Engagemang

Genom att engagera individen i samhället, som exempelvis ge hen tillgång till utbildning, investerar individen tid och energi i samhället. När hen begår ett brott kommer denne att tänka på vad som kan hända om hen väljer att bryta mot lagen. De investeringarna individen gjort i samhället tenderar att försvinna vid norm- och regelbrytande vilket utgör rädsla för att bryta samhällsreglerna. Engagemang beror alltså på rationellt tänkande. (*ibid*, s. 20)

Inom elementet engagemang menar Hirschi även att det krävs att samhället är engagerade i individen då individens rykte är baserade på samhällsintresset. Genom att exempelvis känna sig hotade att bryta mot lagen och bli belönade genom lön eller samhörighet kommer individen avvika från kriminellt beteende. (*ibid*, s. 21)

7.1.3 Involvering

Utifrån engagemang för individen i samhället involverar man också denne. Genom att få tillgång till utbildning och arbete kommer individen inte ha tid att involvera sig i kriminella handlingar. Involveras individen genom kommersiella aktiviteter undviker väljer hen medvetet att anpassa sig till sina arbetsuppgifter. Detta för att få tillgång till en belöning. Genom att involvera individen aktivt i samhället tenderar denne att följa de samhällliga reglerna som finns. (*ibid*, s. 22)

7.1.4 Övertygelse

För att en individ inte skall begå ett brott krävs det att hen har en stark övertygelse eller en tro på det konventionella samhällets regler. Alltså att de samhälleliga reglerna och normsystemen utgör trygghet och delaktighet för individen i samhället. Det handlar även om vilken grad moral individen har vilken kommer att avgöra om hen begår brott eller inte. (*ibid*, s.25)

7.1.5 Relationerna mellan elementen

För att förstå hur de ovanstående faktorerna hänger ihop menar Hirschi att det finns sex olika kombinationer som beskriver hur en individ undviker brottsligt beteende. Det är dock tre av kombinationerna av faktorerna ovan som är speciellt viktiga. För unga människor är det exempelvis viktigt att ha starka band till föräldrar under sin uppväxt. Detta då anknytning och engagemang som individen får lära sig att följa samhällets normer och regler. Man talar om att föräldrar, tillsammans med skola och vänner, är den primära socialisationskällan. I brist på anknytning till dessa socialisationsfaktorer riskerar individen att begå brott (*ibid*, s. 27). Det är även genom anknytning som en individ utvecklar sin moral och attityd till vad som är avvikande beteende. Hirschi menar även att respekt är lagens källa. Genom respekt till föräldrar och dess fostran kommer individen inte att avvika från normativa regler i samhälle (*ibid*, s. 30).

Om en individ har starka band till det konventionella samhället är hen mindre benägen att begå brott. Det kräver dock att individen är engagerad och involverad i samhället genom exempelvis skola och övriga aktiviteter som exempelvis fritidsaktiviteter. (*ibid*, s. 29)

8. Resultat

8.2 Idrotten vill - idrottsrörelsens idéprogram

Det idrottspolitiska programmet definierar bland annat idrott utifrån riks-idrottsförbundets definition, alltså idrott som en fysisk aktivitet som vi behöver för att må bra både psykiskt och fysiskt. Idrotten består både av lek och tävling vilket till viss del skiljs åt. Förbundet skiljer på elitidrott och bredidrott varav bredidrott är den typ av fysisk aktivitet som är mest relevant för alla samhällsmedborgare. Definitionen av bredidrott är normgivande idrotten som handlar om välbefinnande trivsel och hälsa. Idrotten delas även in i åldersgrupper. Man delar upp idrotten i barnidrott som är för barn upp till 12 år, och är en allsidig idrott där barnen lär sig att samarbeta och blir delvis fostrade genom idrotten genom dess egna villkor. Den andra åldersdefinitionen är ungdomsidrott som riktar sig till ungdomar mellan 12- 20 år. Denna typ

av idrott är mer avancerad än barnidrotten och kan sägas vara mer tävlingsinriktad. (*Riksidrottsförbundet, 2009 s. 11*) Idrottens värdegrund enligt Riksidrottsförbundet delas upp i fyra faktorer vilka också definierar varför idrott är bra för individerna i samhället.

Idrotten bidrar till en stark gemenskap vilket är ett viktigt begrepp inom idrottens värdegrund (*ibid, s. 12*). Genom att engagera sig i fysisk aktivitet tillsammans med andra skapas band och glädje. Med hjälp av idrott utvecklas vi både på det fysiska som psykiska planet. Riksidrottsförbundet menar även att inom föreningslivet skall alla ha rätt att föra sin talan och få känna delaktighet. Detta kallas för föreningsdemokrati (*ibid, s. 12*). Detta innebär även att alla har rätt att engagera sig oavsett kön, bakgrund, eller sexuell läggning. Riksidrottsförbundets sista värdegrundspelare handlar om rent spel vilket omfattar att man skall följa regler och handla efter en god moral och etik. Detta för att alla ska ha samma tävlingsmöjligheter. Detta ska verka mot våld, doping och mobbning även utanför den idrottsbaserade arenan. (*ibid, s. 12*)

8.2.1 Varför är idrott bra?

Idrotten är ett område där alla ska känna sig välkomna. Detta är viktigt för den demokratiska fostran man vill uppnå med hjälp av idrotten. Individerna ska ha möjlighet att påverka och få ha ansvar för andra och sig själv inom utövande av fysisk aktivitet i grupp. Detta ska bidra till motstånd av mobbning och andra kriminella handlingar. Idrotten är också bra för att integrera människor. Riksidrottsförbundet vill se idrott som en viktig integrationsfaktor för människor som precis kommit till Sverige. Detta genom att se idrotten som ett trygghetsbildande område som är öppet för alla. (*ibid, s. 14*)

8.3 Idrottspolitiskt program

Lunds Kommun var en av de första kommunerna i Sverige som år 2001 tog fram ett idrottspolitiskt program för att förklara idrotten. 2012 valde kommunen på initiativ av paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund; PiL, att skriva en ny handlingsplan för att följa de nya idrottsliga trenderna som uppkommit i samhället. Programmet var en formulering och förklarade vad som skulle uppnås men inte hur, alltså mål och viljeriktning. I programmet följer EU:s definition av idrott (se begreppsdefinition) vilken är väldigt bred.

Eftersom man vill täcka så många idrottsfenomen som möjligt som såväl den folkrörelsebaserade föreningsidrotten såsom den egenorganiserade spontana idrotten. (*Kultur*

och fritidsförvaltningen, 2012 s. 3) Visionen med programmet grundar sig på en förbättrad folkhälsa som skulle inkludera individen i samhället allt mer vilket skulle gynna individens inflytande och en demokratisk fostran (*ibid s. 11*). Mångfald, jämlikhet, delaktighet och inflytande är något som skall genomsyras i programmet. Lunds Kommun ska aktivt välkomna alla idrottsintresserade men även också väcka intresse hos dem som inte ägnar sig åt fysisk aktivitet för att främja en god folkhälsa (*ibid s. 13*). Utifrån det idrottspolitiska programmet vill kommunen utveckla en större tillgänglighet av de anläggningar som redan finns inom kommunen. Dessa anläggningar ska vara trygga, säkra och anpassade för alla, särskild hänsyn ska dock tas för flickor och tjejer (*ibid, s. 17*).

8.3.1 Mål och målgrupper

Målgruppen i det idrottspolitiska programmet är alla individer i kommunen men programmet riktar sig främst till barn och ungdomar mellan 7-20 år. Målet är att alla, oavsett bakgrund, förutsättningar, kön eller social tillhörighet, skall ha tillgång till samma utbud för kunna aktivera sig. Lunds Kommun ska främja jämlikhet och mångfald och uppmuntra unga att följa idrottens grundläggande värden. (*ibid s. 15*)

8.3.2 Tendenser

Anledningen till att programmet uppkom är att man har sett nya tendenser och intressen inom idrotten varav möjligheten till att utöva dessa aktiviteter inte fanns ute i samhället. Statistiskt sett hade antalet deltagartillfällen minskat med åtta procent för barn mellan 7-20 år. En hypotes har varit att den spontana idrotten fått allt större inflytande hos ungdomar då de inte längre ville behöva anpassa sig till en viss plats vid en viss tid (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2012 s. 6*).

8.4 Idrottspolitisk handlingsplan

Det idrottspolitiska programmet konkretiseras i den idrottspolitiska handlingsplanen. Handlingsprogrammet ger förslag på insatser som utgår från visionen och målen med programmet. En generell åtgärd som utformats är 100-listan som belyser önskemål och behov inom vardagsidrotten. Listan är uppbyggd från tre utvecklingsområden. Det första visar områden som redan är åtgärdade. Det andra områden som under 2013-2015 var på gång att åtgärdas och slutligen sådana områden som skulle genomföras 2014-2015. (*Se bilaga 11.1*) Bland annat var ett av åtgärdsförslagen att skapa bättre förutsättningar för tjejers idrottande.

Man har sett att tjejer i större utsträckning slutar idrotta tidigare än killar vilket man vill ändra på genom att skapa flera mötesplatser som är anpassade efter tjejers behov (*Kultur- och fritidsförvaltningen 2012, s. 5*). Man vill även förbättra synligheten och informationen för anläggningar så att medborgaren i samhället vet var hen kan utöva fysisk aktivitet. (*ibid s. 8*).

8.5 Intervjumaterial

Som tidigare nämnts består datainsamlingen av två kvalitativa intervjuer med Mikael Johansson, strateg inom Kultur - och fritidsförvaltning samt Björn A. Larsson. Nedan följer sammanfattningar av transkriberingar nedskrivna från ljudinspelningar. Dessa intervjuer är vår främsta utgångspunkt i analysen då de har haft stort inflytande i det idrottspolitiska programmets utformande.

8.5.1 Intervju med Mikael Johansson

Mikael Johansson är utvecklingsstrategi inom Lunds kultur- och fritidsförvaltning. Han har varit med och utformat det idrottspolitiska programmet 2012- 2015 och har även ett stort inflytande på det nya idrottspolitiska programmet som just nu formuleras.

Mikael menar att för att kunna utveckla ett allt större idrottsbaserat samhälle krävs en bred definition på vad idrott faktiskt är. Detta för att man ska kunna inkludera alla områden inom fysisk aktivitet. Han skiljer på föreningsidrott, kontra annan fysisk aktivitet i form av spontanidrott. Utifrån det menar han att det är lättare att nå flera ungdomsgrupper. Han påstår dock även att kommunen ger bidrag till föreningar för att de ska "fostra" individerna i samhället. Genom att individen deltar och engagerar sig i föreningar blir de sannolikt mindre brottsbenägna. Precis som det idrottspolitiska programmet påpekar har den spontana idrotten blivit allt större. Mikael menar här att detta är på grund av att det blivit allt dyrare att engagera sig i föreningsidrotten. Socio-ekonomiskt svaga grupper som inte har resurserna att delta i föreningslivet har därför sökt sig till spontana platser och utövat fysisk aktivitet.

Mikael säger dock att det idrottspolitiska programmet till största delen handlar om att aktivera individerna i Lunds Kommun och att integrering av exempelvis nyanlända är ett nästa steg. Föreningslivet är fantastiskt uttrycker han då dem tar mycket eget initiativ för att inkludera alla genom idrotten. Eftersom det idrottspolitiska programmet handlar om just politik kan man inte riktigt göra som man vill. Politiken handlar om att fördela vilket innebär att det krävs ett samspel mellan föreningar och kommunen. Kultur- och fritidsförvaltningen ger alltså ut

bidrag till föreningar för att aktivera så många individer som möjligt. Hur detta är brottsförebyggande kan Mikael inte vara på då han menar att det inte finns någon resursenhet eller en efterfrågan på en sådan studie. Han menar även att kompetensen inte finns inom förvaltningen. Eftersom kommunen inte gett förvaltningen ett uppdrag om att undersöka om programmet haft någon effekt på kriminellt beteende menar Johansson att Lund inte har ont av det. Detta innebär att kommunen inte ser behovet av att göra en sådan utvärdering av programmet då kriminaliteten inte är så pass hög att en sådan studie behövs. Han påstår dock att det är relevant för framtiden.

Johansson påpekar att de åtgärder det idrottspolitiska handlingsprogrammet tillhandahåller i slutändan kommer att vara brottsförebyggande i form av minskad skadegörelse då ungdomar har någonstans att ta vägen. Han menar att det är barn och ungas fria tid som måste fångas upp vilket från och med i år kommer att göras med hjälp av fritidsledare, som skall ta reda på vad ungdomar vill sysselsätta sig med på fritiden. Det idrottspolitiska programmet är alltså gränsöverskridande då det inte längre går att enskilt arbeta för att få människor i samhället att delta i fysisk aktivitet på sin fria tid. Genom att aktivera alla idrottsliga områden i Lund kommer man att ge ungdomar en meningsfull fritid vilket kommer gynna folkhälsan. Särskild hänsyn tas till tjejer i det idrottspolitiska programmet. Detta för att öka jämställdheten inom idrotten och förstärka trygghetskänslan av tjejer. Johansson menar att tjejer inte enbart vill att mötesplatserna ska vara aktivitetsbaserade. Aktiviteterna skall vara ledarledda, platserna ska ha mycket belysning.

Avslutningsvis menar han att det idrottspolitiska programmet ska ta mer hänsyn till den spontana idrotten och verka för att göra den tillgänglig för alla. Han menar att situationen idag, inom spontanidrotten, handlar om besittningsrätten. Om det inte finns personal på plats är det "störst går först"-principen vilket då ofta innebär att det är äldre killar som är dominerande på sådana platser. Genom att fokusera mer på tjejer tror Johansson att spontana platser kommer att bli mer jämt fördelad till skillnad från idag då det oftast är 80 % killar och 20 % tjejer.

8.5.2 Intervju med Björn A. Larsson

Björn Larsson sitter med i styrelsen för paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund. Utöver detta är han även ordförande i IdrottsEkonomiskt Centrum i Lund (*Idrottens affärer*,

2016). Även han har haft stort inflytande i det idrottspolitiska programmet och har även riktat kritik mot det.

Larsson inleder intervjun med att förklara vad ett idrottspolitiskt program är och vad han saknar i det. Ett idrottspolitiskt program är främst riktat mot en kommunal nivå men det finns även program riktade på regeringsnivå. Larsson menar att ett idrottspolitiskt program är en text på mellan tio till tjugo sidor som formulerar vad kommunen vill att alla inom kommunen ska sträva efter. Exempelvis hur olika föreningar ska handla utifrån bland annat jämställdhetsfrågor samt resursfrågor.

Björn Larsson är kritisk till hur pass väl programmet har fungerat. Han säger att programmet gärna skulle ses som mer intersektionellt och förklarar vidare att ett intersektionellt perspektiv innebär att flertalet organisationer samarbetar för att skapa ett tryggt samhälle. Larsson menar att ett idrottspolitiskt program bör inkludera allt från näringsliv till skolverksamheten. Han anser även att socialtjänsten bör inkluderas för att man ska kunna nå socio-ekonomiskt utsatta grupper som oftast inte har råd att idrotta i föreningar. Han menar att idrott är en så pass viktig faktor för socialisation och inkludering i samhället vilket utgör att socialförvaltningen också bör beröras i ett idrottspolitiskt program.

Utöver socialisationsfrågan är idrott viktigt för inflyttning och utflyttning inom en kommun. Genom att ha ett stort utbud av möjligheter till utövande av fysisk aktivitet kommer människor vilja vara kvar inom kommunen. Den största idrotten i Lund är handbollen varav H43 är den största klubben för tjejer och elitdamer. Trots detta verkar tjejer inte våga idrotta själva på en offentlig plats eller springa längre sträckor. Istället för att springa en slinga på 10 km väljer tjejer att springa en kortare sträcka flera gånger och då även i motsatt riktning än andra. Larsson hävdar att detta är för att det är säkrare att springa mot människor än bakom och känna sig jagad. Han säger även att medias inflytande på befolkningen inom detta område har en negativ påverkan. Media publicerar ofta våldtäcksfall, misshandelsfall och andra våldsbrott vilket skrämmer individen. Ibland kan händelser från flera år tillbaka återpubliceras vilket återigen bidrar till att människor känner sig otrygga i ett samhälle. Även om man ska uppmärksamma sådana fall måste man också skriva om positiva saker som kan bidra till att människor exempelvis vill börja springa ute. Larsson menar att det är sällan tjejer vill springa sent på nätterna just på grund otrygghet och brist på tillit förminskas idrottens positiva effekt. Larsson vill gärna se att idrotten istället uppmärksammas som en positiv del i samhället.

Björn Larsson skiljer på sport och idrott varav definitionen av idrott är fysisk aktivitet medan sport även inräknar exempelvis e-sport som sker via internet. Han menar att det är lättare att utöva exempelvis fotboll spontant då man bara kan gå ut och sparka på en boll utan att behöva byta om. Ett annat problem är att samhället idag vill analysera och utreda människor till större utsträckning genom att utföra diagnoser som förklarar människors beteende och behov så att de lättare ska kunna bemötas. Dilemmat ligger till större del i att ordet diagnos i sig är ett nedvärderande ord i samhället, som gör att människor med diagnos ses som ett problem och en belastning och exkluderas inom aktiviteter som idrott.

Han beskriver dock nya projekt som drivs i Lund som bland annat handlar om att alla ungdomar ska få pröva alla sporter. Han menar dock att ute i föreningslivet idag är det väldigt svårt att vara nybörjare i något om man exempelvis är 12 år. Man måste skraddarsy program så att de passar ungdomen vilket är väldigt svårt inom Sveriges idrott då den offentliga anser att idrotten ska vara självreglerad. Endast bistånd ges till föreningar och övriga projekt. Det är alltså upp till föreningslivet och dylikt som har i ansvarar för att alla ska ha samma utbudsmöjligheter till idrott. Riksidrottsförbundet hävdar dock att det handlar om att det saknas kompetenta ledare och tränare. Larsson säger att det är en myt att alla tränar. Han menar att det endast är mellan 20 - 30 procent som faktiskt rör på sig vilket gör att folkhälsan blivit sämre. Föreningsidrotten kräver mycket resurser gällande både tid och pengar från föräldrar. Det krävs nästan att alla som vill engagera sig i föreningsidrott har två föräldrar och två bilar, alltså "idealfamiljen". Detta för att föreningsidrott tar mycket tid och kostar mycket vilket ensamstående eller andra socio-ekonomiskt svaga grupper inte har tid eller råd med.

I det nya idrottspolitiska programmet vill Larsson se ett bredare samarbete där alla organisationer och myndigheter inkluderas i samhället för att verka för idrott. Han vill även se mer av uteplatser, mer slingor som är ordnade med belysning och känns trygga samt generösare öppettider. I framtiden kommer man behöva sänka priserna så att alla ska kunna idrotta. Idag är det främst övre medelklass och överklass som idrottar. Det är dock främst socialt svaga grupper som faktiskt behöver idrotta. De har en sämre hälsa och har bland annat svårt att få jobb vilket kräver koncentration och motivation som man får genom idrott vilket man då kan säga, att idrott ger hälsa.

9. Analys

För att återknyta till vår frågeställning vill vi se om det idrottspolitiska programmet kan ha en brottsförebyggande funktion och ses som en skyddsfaktor för unga. Alltså hur Lunds kommun har arbetat och idag arbetar med programmet. Som är att främja de positiva effekterna och att inkludera alla till att idrotta. Kommunen satsade stort för att följa med i utvecklingen om människors hälsa vilket genom programmet ska åtgärdas. Den fysiska faktorn har varit i fokus vilket vid åtgärder har uppmärksammats. Vi ifrågasätter dock den inkluderande skyddsfaktorn som ger en brottsprevention för unga. Mikael Johansson (8.5.1) förklarar att det varken finns intresse eller resurser för en sådan utgångspunkt i Lunds kommun. Anledningar som ges är exempelvis att det inte finns tillsatt personal inom detta område. Eftersom efterfrågan inte gjorts från kommunfullmäktige samt att det varken finns kompetens eller tid för att utforska detta område utan att det istället är fältgrupper eller universitetsstudenter som gör detta. Johansson menar att det finns ett samband mellan idrott som skyddsfaktor och minskad brottslighet inom ett samhälle. Att det är ett relevant och utforskat ämne som bör uppmärksammas då samhället behöver en större förståelse kring idrottens sociala effekter.

Något som gör hans synvinkel intressant är att Björn A. Larsson (8.5.2) påpekar motsatsen, nämligen att det finns resurser för att undersöka och vidareutveckla ett område som detta. Att Larsson uttryckligen säger att möjligheter finns, ger vår undersökning ett utrymme för förändring. Det finns alltså resurser i kommunen som vidare stödjer åtgärdsprogram som exempelvis 100-listan, vilket ger vår undersökning en större möjlighet att kunna utveckla kommunens agerande.

Som *Coakley & Pike* tar upp från sina undersökningar är ungdomar en speciellt utsatt grupp då de är i fas med att finna sin egen identitet i samhället (*Coakley & Pike, 2009 s. 52*) Då man inte finner tillräckligt stöd inom exempelvis skola och hem kan idrott vara till en stor hjälp vilket kan sägas vara det som det idrottspolitiska programmet i Lunds kommun vill bidra till. När fler möjligheter ges till ungdomar som vill prova något nytt kan detta öka medvetenheten kring fördelarna med en fysisk tillvaro och hur det kan bidra till en positiv livsspiral (*Lindholm 2007 s. 3*).

9.1 Idrotten i samhället utifrån det idrottspolitiska programmet.

Hur man ska gå tillväga för att göra idrott så brett och inkluderande som möjligt är ett pussel. I intervjun med *Mikael Johansson (8.5.1)* förklarar han att det kräver en stor definition om vad idrott är. Det går att dela upp idrott i olika grupperingar beroende på vilken sorts idrott man som ungdom söker efter och trivs med. Man kan säga att det finns två olika inriktningar, den mer fria formen och spontana idrotten i kontrast till den mer kontrollerande föreningsidrotten.

Enligt Mikael Johansson handlade det idrottspolitiska programmet främst om att aktivera människor inom kommunen. Detta utifrån visionen att få alla individer delaktiga i samhället (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2012 s.11*), vilket åtgärdats med hjälp av den idrottspolitiska handlingsplanen genom bland annat 100-listan (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2012 s. 5*). Genom att aktivt satsa på idrotten vill man alltså öka förutsättningarna för att utöva idrott. Huruvida detta motiverar individen till att idrotta är svårt att säga. Mikael Johansson menar att det idrottspolitiska programmet inte tagit hänsyn till den integrerande faktorn men att det kan komma att bli ett nästa steg. Därför håller kommunen just nu på att formulera ett nytt idrottspolitiskt program som ska verka under 2016-2019 (*Lunds Kommun, 2016*).

9.1.1 Kön

Att studera könsperspektivet har i programmet haft en stor betydelse för ungdomar. Det skiljer sig mellan killar och tjejers upplevda trygghet. I det idrottspolitiska programmet lade man större fokus på att förbättra förutsättningarna för tjejer eftersom det enligt studier visat sig att tjejer känner sig mer otrygga i samhället än killar (*Mikael Johansson, 8.5.1*). I det idrottspolitiska handlingsprogrammet skrivs det att tjejer slutar idrotta tidigare än killar vilket är ett stort problem (*Lunds Kommun 2012, s. 5*). En anledning till detta är rädsla för att idrotta själv vid mörka platser. För att tillgodose tjejers behov menar Mikael Johansson och Björn Larsson att fler slingor för gång, jogging och ridning bör bli mer upplysta (*8.5.1 och 8.5.2*). Nuförtiden springer tjejer kortare sträckor flera gånger och i motsatt riktning från andra (*Björn A. Larsson, 8.5.2*).

Andra specifika faktorer som krävs är ledarledda fysiska aktiviteter som finns på platser med mycket belysning. Det ska även enligt Mikael Johansson finnas olika färger i större utsträckning vilket kan göra otrygga platser mer attraktiva för tjejer (*Johansson, 8.5.1*). Som det ser ut i samhället just nu har killar en dominerande ställning inom den spontana idrotten.

Då det ofta råder mentaliteten att “störst går först”, och satt killar till större utsträckning har en mer kraftfull fysik. Det är oftast cirka 80 procent killar och 20 procent tjejer på offentliga platser (*Johansson, 8.5.1*) vilket man genom programmet vill förändra.

Självklart så är det inte enbart tjejer som det ska läggas fokus på, det finns även problematik för killar. Det är idag väldigt svårt att vara nybörjare i något, särskilt för killar. Som leder till anledningen att killar undviker träning i grupsammanhang. Idealet är att man ska vara tränad, ha bra teknik och stora muskler innan man kommer till träningen för att kunna bli accepterad att vistas på exempelvis ett gym bland de andra “männen”. Det kan påverka killar som tidigare inte tränat eller ens har den genetiska kapaciteten att bygga en stor volym med muskler snabbt och effektivt. Det finns risk för påhopp bland andra i umgängeskretsen som har större muskelmassa och de kan bli påhoppade av andra. Idealet för att en kille ska ses som en “man” genomsyrar till stor del hos ungdomar då de är i fasen mellan *pojke* och *man* vilket i vissa fall kan leda till utanförskap och kriminellt beteende i sökandet efter bekräftelse (*Larsson, 8.5.2*).

9.1.2 Livssituation

Enligt det idrottspolitiska programmets idealbild ser alla ungdomars familjer likadana ut, alla har samma möjligheter och alla har samma livssituation, vilket är ett problem anser Björn Larsson. Om man som ungdom vill engagera sig i föreningsidrott krävs det ofta att man har två föräldrar och två bilar, alltså den ideala kärnfamiljen. Föreningslivet inriktar sig vanligtvis enbart mot betalande föräldrar vid rekrytering av nya medlemmar. Utan resurser för bland annat utrustning och medlemsavgifter får man inte tillgång till föreningslivet vilket hindrar ungdomar som befinner sig utanför idealbilderna att ha samma förutsättningar. I längden kommer det leda till utanförskap. (*Larsson, 8.5.2*) Idrott är viktigt för integration och socialisation allra främst för de grupper som inte har resurser. Därför måste fokus ligga på ungdomar inom dessa grupper för att förbättra folkhälsan. Enligt folkhälsomyndighetens elva målområden är delaktighet en av de viktigaste pelarna för en bra folkhälsa (*Folkhälsomyndigheten, 2016*). Det är viktigt att inkludera alla i föreningsidrotten för att de ska ha samma möjligheter inom den.

En faktor som kan försvåra arbetet är att oförutsägbara saker kan ske. Det behöver inte vara någon olycka utan faktorer som att man blir med barn eller flyttar är en stor förändring då man som ungdom är extra utsatt och vill hitta sig själv (*Coakley & Pike, 2009 s. 52*). Efter att

man varit med om någon annan erfarenhet i livet kanske ens livsprioriteringar förändras för gott. Medlemskapet i en idrottsförening avslutas eller att idrottsaktiviteten får avbrytas som har varit stöd och en befrielse för individen från det vardagliga. Det gör att idrottsinvolveringen aldrig kan uppnå en fulländad effekt. Även om man till exempel går emot principerna och gör det obligatoriskt för alla ungdomar inom Lunds kommun att idrotta enligt deras idrottspolitiska program, ungefär som i grundskolan.

Det krävs att man tillgodoser ungdomars behov och intressen för nya idrottstrender. Det gäller även att öka insatser för socio-ekonomiska grupper där även brottsligheten i vissa fall kan vara högre. (*Kultur- och fritidsförvaltningen 2012, s. 13*) Andra grundläggande mål som det idrottspolitiska programmet åsyftar är att stödja en ökning av tillgänglighet inom föreningslivet. Vidare att uppmuntra barn och ungdomar att lära sig att tillämpa idrottens grundläggande värden. Riksidrottsförbundet benämner denna typ av idrottsutövande som breddidrott där välbefinnande, trivsel och hälsa är främst normgivande för idrotten (*Riksidrottsförbundet, 2009*).

För att återkoppla till idealfamiljen kan man motverka detta genom att arbeta på ett individuellt plan som Björn Larsson menar är att samhället till större del kräver ett individuellt anpassat idrottsprogram (*Larsson, 8.5.2*). Detta förutsätter dock i retur lika mycket av samhället till individen. Vidare berättar Larsson att människor blir allt mer diagnostiserade idag än förr, vilket medför att allt ska till större del individanpassas för ungdomar vad de ska och inte ska göra. Det är bra att man tar tag i individen och jobbar i små steg, men det är även i vår mening ett negativt sätt att begränsa ungdomars möjligheter och problematisera hur de är som person och sänka deras självbild. Det skapas en negativ livsspiral där ungdomen utesluts på grund av bristande lösning i ett idrottsprogram. Gemenskapen försvinner tillsammans med skyddsfaktorn och den brottsförebyggande effekten likaså. Vi menar alltså att samhället behöver arbeta tillsammans för att se möjligheterna och inte exkludera människor och framförallt ungdomar som redan är en utsatt grupp.

Detta kan man vidare applicera på Hirschis teori om sociala band, som vi skriver om angående engagemang (7.2.2), involvering (7.2.3) och övertygelse (7.2.4).

9.2 Hur kan man förklara idrott som brottsförebyggande utifrån Hirschis teori om sociala band?

Daniel Pettersson skriver i sin uppsats om hur sport kan verka brottspreventivt för unga utifrån ett generellt perspektiv. Han menar att sport kan ses som en social företeelse som motverkar kriminellt beteende (*Pettersson, 2011, s.4*). Detta genom att distrahera ungdomar för att få dem att delta i fysisk aktivitet. Han förklarar vidare att när ungdomen väl är insatt i idrottsverksamheten så kommer dessutom valet mellan de destruktiva beteendet och det konstruktiva stå i en större kontrast vilket vi ser som ett hjälpmedel för att ungdomen ska få en insikt vad som är bra och vad som är dåligt för sin egen hälsa (*ibid, s.4*). Utifrån teorin om sociala band menar han att genom idrotten aktiveras och socialiseras ungdomar, som gör att individen känner tillhörighet i samhället vilket är avgörande för om individen kommer att begå brott eller inte. Precis som *Mikael Johansson* nämner i intervjun (8.5.1) gäller det att fånga upp den fria tid ungdomar har. Pettersson menar också att sport utgör ett meningsfullt tidsfördriv där ungdomar distraheras från kriminellt beteende. Genom att tillsammans med andra engagera sig i olika typer av fysiska aktiviteter skapar individen sociala band.

Travis Hirschis teori om sociala band handlar om olika element som är beroende av varandra. Dessa element handlar om individens samhörighet till andra och till samhället (*Hirschi, 2009 s. 16*). Genom se idrott som en social aktivitet skapar individen tillsammans med andra sociala band en skyddsfaktor mot kriminellt beteende.

9.1.1 Anknytning

Det första elementet Hirschi talar om är anknytning. Han menar att det är genom anknytning till andra som individen lär sig samhällets regler och normer (*Hirschi 2009, s. 19*). Redan i tidig ålder introduceras barn till idrotten där de anknyter till andra barn genom lek. Inom det sociala bandets anknytande del spelar familjen en stor roll. Familjen är en individs primära socialisationskälla. De vägleder barnet upp till ungdom och är en ytterst viktig grund som Lindholm talar om (*Lindholm 2007 s. 6*). Om exempelvis en förälder tidigt introducerar barnet till idrott och själv idrottar är sannolikheten större att barnet också kommer vilja fortsätta med den vid högre ålder. Eftersom man som ungdom får mer ansvar och större frihet för att kunna klara sig i livet behövs impregnerade anknytningar som ungdomen kan utgå ifrån då hen möter nya situationer på egen hand utan att ha någon vid sin sida (*Hirschi, 2009 s. 19*). Om motivationen finns för att fortsätta idrotta kommer hen att investera både tid och pengar på

idrotten. Ungdomen lär sig att följa samhällets regler och blir medveten om att normbrytande kommer att leda till att man hamnar utanför gruppen (*ibid*, s. 20). Desto fler anknytningar till andra lär sig individen vad som är rätt och fel desto större chans är det för att ungdomen har skapat sina egna skyddsfaktorer som kan användas genom livet. Idrott utifrån anknytning kan beskrivas som en integrerande funktion. För att få någon koppling till samhället och känna sig inkluderad krävs det att möjligheten för integrering finns.

Björn Larsson menar att det är viktigt att alla socio-ekonomiska grupper i samhället socialiseras med varandra (*Larsson*, 8.5.2). Det handlar om att bygga upp en tillit människor emellan. Han menar att tilliten för en individs medmänniskor inte alls är lika hög som tidigare vilket exempelvis kan uppmärksammas genom att tjejer rör sig mindre. Utifrån det idrottspolitiska programmets handlingsåtgärder ska alltså individer kunna anknyta med varandra och på så vis bilda ett större socialt nätverk med en högre tillit. Huruvida detta uppnåtts idag är Björn Larsson kritisk till. Precis som ovan beskrivits menar han på att människor måste kunna anknyta till varandra, då krävs det ett stort samarbete mellan alla organisationer och myndigheter inom kommunen. Detta är särskilt viktigt idag då allt fler människor rör sig till större utsträckning i Sverige. Genom att inte anknyta och socialiseras med andra kommer samhället delas upp och bli mer segregat. För att detta inte ska ske bör alltså ett idrottspolitiskt program verka intersektionellt (*Larsson*, 8.5.2). Detta innebär att fler dimensioner i samhället bör täckas i ett sådant inflytelserikt program som Lunds.

9.1.2 Engagemang och involvering

För att individen ska engagera sig i samhället krävs det att samhället engagerar sig i individen (*Hirschi*, 2009, s.20). Genom att främst motivera ungdomar att idrotta gör Lunds kommun ett försök till att involvera och bemöta alla krav och önskemål från samhället. Exempelvis försöker de erbjuda ett stort utbud av aktivitetsmöjligheter som skiljer sig i områdesplacering och idrottsform. Det är en viktig faktor för att öka folkhälsan i ett samhälle då det ökar känslan att känna sig involverad och få sina behov tillgodosedda. Då dessa tillgodoses känner individen inte något behov att bryta mot normer då konsekvenserna blir att denne inte längre får stöd av samhället. Kriminellt beteende kan därför förebyggas genom att kommunen aktiverar människan genom diverse möjligheter som hen efterfrågat. Det kan därför sägas att genom Lunds idrottspolitiska handlingsplan vill tillgodose individernas behov genom att förbättra möjligheterna i kommunen. Det är genom delade engagemang, mellan individ och samhälle, som hen känner tillhörighet till samhället vilket kan leda till minskad kriminalitet.

Det idrottspolitiska programmet ska verka för att göra staden mer idrottsattraktiv genom att främja jämlikhet och mångfald där alla ska ha samma möjligheter att röra på sig. Mikael Johansson menar att det idrottspolitiska programmet följer folkhälsomyndighetens elva målområden för en förbättrad folkhälsa där delaktighet i samhället är en viktig grundpelare (*Folkhälsomyndigheten, 2016*). Idrotten är en viktig skyddsfaktor för att känna delaktighet i samhället. Utan dessa faktorer kommer individen att hamna i utanförskap vilket kan leda till kriminellt beteende.

Det idrottspolitiska programmet visar genom sitt engagemang ute i samhället att de bryr sig om ungdomar. Frågan är dock om alla ungdomar känner sig inkluderade. Föreningslivet är fantastiskt menar både Larsson och Johansson (*se 8.5.1 och 8.5.2*). Det är en viktig faktor för socialisering med andra människor. Problematiken föreligger dock som ovan beskrivits, att alla människor inte har resurser för att ingå i föreningslivet. Spontanidrotten blir därför allt viktigare. Då spontanidrott, eller som informell träning som Coakley & Pike kallar det för i sin undersökning som är en friare form av träning för ungdomar, innebär det att träningen blir indirekt eller inte alls kontrollerad av de vuxna. Därmed kan ungdomarna skapa sina egna regler och förutsättningar för hur idrottens regler och utförande ska gå till och därigenom skapar de sina egna idrottsnormer. Dock menar de att det leder till problem om unga får leda själv (*Coakley & Pike, 2009, s.140*). Som Johansson (*8.5.1*) förklarar det faller då "störst går först" principen in för att ungdomen ska kunna vara den huvudsakliga normsättaren för spelet som då ofta gagnar individen mest. Därav blir slutsatsen att trots den informella spontanidrottens stora inkludering och möjligheter finns det en fördel med den mer organiserade formen där en vuxen leder då det håller ungdomen borta från problem (*Coakley & Pike s. 140*) och då ger en högre skyddsfaktor som verkar brottspreventivt.

9.1.3 Övertygelse

Det sista elementet handlar individens tilltro till samhället. Om en individ känner sig delaktig och involverad har hen en stark tilltro till sitt samhälle och kommer därav inte begå brott (*Hirschi 2009, s. 25*). Det ska dock sägas att detta utfall inte gäller för alla. Har exempelvis en ungdom svaga band kopplade till sin familj tenderar hen att söka sig till andra kretsar som kan vara kriminella gäng (*Hirschi, 2009 s. 25*). Det är i barnets tidiga levnadsår som hen lär sig vad som är rätt och fel i samhället. Främst genom föräldrar och skola men även genom idrotten. Riksidrottsförbundet vision av idrott är att den ska skapa en trygg miljö och påvisa ett gott samarbete, både mellan olika föreningar och mellan människor (*Riksidrottsförbundet, 2009 s.*

11). För att skapa en god hälsa för alla individer i samhället krävs det alltså att idrotten främjar trygghet för alla. Det idrottspolitiska programmet vill finnas till för alla oavsett kön, ålder eller bakgrund. Barn och unga känner sig övertygade om att deras intresse tillgodoses i samhället och därav känner sig inkluderade. Det borde dock beaktas att alla inte är intresserade av att engagera sig i fysisk aktivitet. Även om det är en viktig del av våra liv och nästintill avgörande för vår hälsa har idrotten även en tendens att påverka en individ negativt.

Mikael Johansson förklarar för att det idrottspolitiska programmet över huvud taget skall fungera krävs det övertygelse om att idrott är bra (*Johansson, 8.5.1*). Detta görs, precis som ovan beskrivits, genom att tillgodose människors behov genom att ge individerna ett brett utbud av möjligheter att utöva fysisk aktivitet på. Idag tenderar majoriteten av barn och unga vilja aktivera sig genom en spontan idrott. Det visar sig dock enligt statistik att majoriteten av befolkningen i Lund inte utövar någon som helst fysisk aktivitet (*Larsson, 8.5.2*). Även om det idrottspolitiska programmet handlar om att få människor mer aktiva krävs det också att motivationen fortsätter även när kommunen anser att alla åtgärder vidtagits.

Genom att engagera skolverksamheten i ett idrottspolitiskt program kan det leda till att fler ungdomar uppmärksammar idrott. I skolan är det obligatoriskt att delta i idrotten för att få betyg. Detta kan därav ses som en skyddsfaktor vilket bör utvecklas ute i det övriga samhället. Om skolverksamheten aktivt verkar för att få ungdomar att idrotta och testa på alla sporter kan man kanske till viss del motivera barn som tidigare inte idrottat. Att samverka med projekt som Larsson talar om, som ger barn och unga möjligheten att prova alla idrotter, kan också bidra till att ett intresse väcks (*8.5.2*).

9.3 Hur kan man förstå det idrottspolitiska programmet som en skyddsfaktor för unga i Lunds Kommun?

För att förstå och kunna förklara hur det idrottspolitiska programmet verkar som en skyddsfaktor i samhället för ungdomar, har vi förstått att det krävs en bred definition. Detta då idrotten har olika mål beroende på var den appliceras eller används. Mikael Johansson, (*8.5.1*) menar att idrotten bland annat kan definieras utifrån den gemensamma idrott som sker inom ett föreningsliv alternativt spontanidrotten som självmant utövas på individens fria tid. Han menar att det är väldigt viktigt att skilja mellan dessa då olika stöd ges till de olika programformerna inom Lunds kommun för att skapa en skyddsfaktor för ungdomar. De vill

inte längre känna sig bunden till att idrotta vid en viss tid och en viss plats och statistiskt sett har andelen deltagare i föreningslivet minskat med 8 procent (*Kultur- och fritidsförvaltningen, 2012 s. 6*) vilket Lunds Kommun vill ändra på.

Samtidigt menar Mikael Johansson att man inte kan tvinga ungdomar att idrotta inom ett föreningsliv. Därför måste man lägga resurser på den spontana idrotten för att inte hämna en persons önskan eller krav så att hen inte ser någon träningsmöjlighet och därmed exkluderar sig själv från att idrotta. För att förstå hur viktig idrott är för individen socialisation och integrering till andra fann vi det relevant att använda Hirschi teori om sociala band (*Hirschi, 2009 s. 16*). Viktigast för unga är anknytning till familj och andra faktorer så som skola och vänner som blir ett skapande av ett kontaktnät. Genom att redan i tidig ålder anknytas till idrott lär sig ungdomar samhällliga normer (*Hirschi, 2009 s. 20*).

Det idrottspolitiska programmets anknytningsfaktor föreligger i samarbetet med olika organisationer där människor möts och kan utöva fysisk idrott tillsammans. Eftersom man idag gjort en större satsning på den spontana idrotten kan det skapas band mellan olika generationer vilket skiljer sig från föreningsidrotten som ofta är uppdelad. Att känna tillit till flera olika generationer kan skapa en trygghet för unga som tidigare känt en osäkerhet i samhället. Genom programmet vill man få fler att aktivt delta i fysisk aktivitet för att förbättra den allmänna folkhälsan vilket knyter an till Hirschi andra och tredje element som handlar om engagemang och involvering (*Hirschi, 2009 s. 20*). Problematiken enligt oss är dock att det idrottspolitiska programmet 2012-2015 inte tagit hänsyn till rättssociologiska i utformandet vilket vi anser är en viktig aspekt att tänka på vid en så stor satsning.

Individernas övertygelse stärks till att förstå hur positivt det faktiskt är att idrotta. En viktig faktor som spelar stor roll för hur trygg individen känner sig i samhället är precis som Larsson påtalar, medias inflytande. Genom att ständigt publicera negativa händelser på löpsidor skrämmer man även individen. Även det idrottspolitiska har som syfte att öka tryggheten kommer medias inflytande spela stor roll för hur pass mycket individen faktiskt vågar idrotta ute i samhället. Larsson menar att marknadsföring är viktigt för att uppmärksamma idrotten speciellt nu när det läggs mycket resurser på det.

Trygghet som skyddsfaktor är nästintill avgörande för att en individ ska våga röra sig fritt i ett samhälle. Lunds Kommun vill genom det idrottspolitiska programmet skapa bättre förutsättningar för individens fysiska aktivitet vilket kan ses som ett nytt normskapande. Genom att skapa bättre förutsättningar kan man motivera individen att idrotta.

9.3.1 Idrott som trygghet

Ungdomar lär sig under sin uppväxt att bemöta och hantera nya upplevelser och situationer. Att genom förebilder skapa moral, etik och normer. Ifall det råder brist på något blir det också svårare med bemötandet och hanteringen allt eftersom ungdomen blir äldre och man riskerar att bli exkluderad från samhället. Men detta menar Lindholm i sin undersökning för MUFC att det är den betydelsen som idrotten har för ungdomar, att den ger en skyddsfaktor som förhindrar att ett sådant scenario sker. (*Lindholm 2007 s. 7*)

Utifrån folkhälsomyndighetens elva punkter är detta ett trygghetskrav för unga, deras uppväxtvillkor (*Folkhälsomyndigheten, 2015*) som det idrottspolitiska programmet utgår ifrån då de skapat sin handlingsplan och 100-lista (*Kultur- och fritidsförvaltningen 2012, s. 3*). Lindholm understryker även betydelsen för ungdomen kan fortsätta med sin idrott i framtiden. Ifall ungdomen finner en idrottsform där hen skapar sociala band, en trygghet och tillit i något som sedan kommer till att läggas ner eller flyttas. Kommer ungdomen få större problem är sist att återigen hitta en ny aktivitet eller alternativt flytta till det område där aktiviteten nu sker istället. Skyddsfaktorn kommer därmed bli svårare att uppnå ifall ungdomen inte vågar ge någon tillit igen för något som hen känner inte ger någon fullständig trygghet på grund av tidigare händelser. (*Lindholm 2007 s.7*)

Därför ser Lunds kommun vikten i att idrotten måste finnas för individen nu och även i framtiden. För att fortsätta arbetet att alltid finnas till och inte stänga några portar trots att det kanske bara är hälften så många deltagare än vad som behövs för att deras mål ska uppnås. Bara betydelsen som ligger i att en individ känner sig trygg inom en idrottsform ger tillbaka en skyddsfaktor och är av stor vikt för inkluderingen i samhället som ger en positiv känsla för ungdomen. Detta kan sedan ha sin grund i hur ungdomen behöver nya situationer och utvecklar sig själv som individ (*Coakley & Pike, 2009 s.52*).

10. Slutdiskussion

För att besvara vår huvudfråga, som lyder *“Hur kan man förstå det idrottspolitiska programmet som en skyddsfaktor för ungdomar inom Lunds Kommun?”*, kan vi genom studien dra slutsatsen att programmet kan påverka ungdomar som en skyddsfaktor. En tillräcklig uppföljning inom vårt område har dock inte inkluderats i programmet. Målet och visionen med programmet var att inkludera allt fler i fysisk aktivitet vilket man också arbetat med genom exempelvis 100-listan. Målet inom detta område kan sägas vara uppnått men ur en rättssociologisk synpunkt anser vi att den inkluderande faktorn inte beaktats tillräckligt. För att kommunen ska kunna uppnå att skapa en idrottslig norm som ger en skyddsfaktor utifrån perspektivet att idrott skapar sociala band, krävs en större förståelse om individen. Även om programmet utgår från Folkhälsomyndighetens elva målområden behöver kunskapen utvecklas i ett nytt program. Faktorerna som myndigheten tar upp är enligt oss direktiv för hur man kan arbeta med att förbättra folkhälsan även i framtiden. Det är viktigt för att bibehålla den skyddsfaktor som ungdomar behöver.

Utifrån det material vi har och den analys som gjorts anser vi att våra frågeställningar har besvarats. Tidigare forskning bevisar att idrott bidrar till att människor skapar sociala band och integrerar med varandra. Vilket det idrottspolitiska programmet även syftar till att göra genom stöd från Folkhälsomyndighetens elva målområden. Efter intervjuer och övrig datainsamling kan vi se att programmet är skapat utifrån att ungdomen har en idealfamilj varav socio-ekonomiskt svaga grupper inte är tillräckligt inräknade. 100-listan verkar som en åtgärdsplan men det är svårt att säga hur de rättssociologiska faktorerna uppfyllts. Larsson påpekar att detta är en viktig faktor för idrotten och beskriver projekt som görs utanför det idrottspolitiska programmet för att integrera alla i kommunen, inklusive nyanlända.

Johansson vill att det ska vara programmets nästa steg, att kunna ge en skyddsfaktor genom idrotten till de som saknar förutsättningarna. Framförallt till ungdomar som behöver något som ger en utveckling och ett syfte i den fria tiden på ett stimulerande sätt. Det idrottspolitiska programmets åtgärder måste tillgodose ungdomars fritid för att det i längden ska kunna ge en skyddsfaktor och brottsförebyggande effekt.

Programmet försöker inkludera fler genom att öka ett utbud som främjar utövandet av spontanidrott och föreningsidrott för ungdomar i Lunds kommun. Utifrån 100-listan ser vi att åtgärder gjorts och för att komplettera vill vi genom detta arbete ge en större förståelse för

ungdomar förändringsprocess som sker via idrott. Exempel på åtgärder som gjorts utifrån 100- listan är bland annat att skapa bättre förutsättningar för tjejer. Åtgärder har även gjorts för att öka synligheten för idrottsplatser och anläggningar. Satsningen är en bra tanke men huruvida detta ses som en skyddsfaktor är svårt att förklara utifrån den uppföljning som finns. För att någonting ska kunna verka som en skyddsfaktor för unga krävs det en långsiktig tanke för att bibehålla trygghetskänslan och tilliten.

Kommunen måste fortsätta tänka på positiva faktorer som deras program ger för att vidhålla ett välkomnande till alla ungdomar som söker stöd genom idrott. För att intresset ska finnas kvar så måste man utveckla möjligheterna i takt med samhället. Likadant som tidigare gjorts i programmet från 2012 håller de på att förnya och satsa på fler områden runt om i kommunen. Arbetet inom kommunen krävs för att programmet ska kunna fungera och involvera unga till den "vuxna världen". Det gäller till stor del för ungdomar att kontinuerligt arbeta sig in i samhället och involvera sig. Detta exempelvis genom ideellt engagemang inom idrott. Åter får de en skyddsfaktor, inkludering och en identitet i samhället.

Ungdomarna kan via idrottsföreningar och spontanidrott visa att man är någon som är värd en inkludering. De hittar sig själva och stärker sin självbild. Det gäller för samhället och för individen att våga ta sig an nya utmaningar, testa sig fram och att lära sig av sina misstag. Det idrottspolitiska programmet ska erbjuda genom lättillgänglig träning där man ska känna sig trygg och ha tillit för människor och miljö. För att kunna ge ungdomar en sådan stabil delaktighet, som vi vill att man förser inom idrotten. Krävs det att idrotten i sig självt är lika stabil för att tillsammans skapa en trygg framtid för både organisation och individ. Precis som Björn Larsson menar krävs det att alla organisationer aktivt arbetar för att inkludera alla genom idrotten. Involveras inte alla verksamheter kan inte en skyddsfaktor ges för en brottsförebyggande livsstil till ungdomar. Det gäller att alla aktörer har en slags öppen balans och en vision för framtiden, vilket vi anser bör utvecklas i programmet 2016-2019.

10.1 Framtida forskning

Det som vore intressant är bland annat att följa upp programmet som ska verka nu 2016-2019 med en rättssociologisk eller kriminologisk utgångspunkt. Detta för att öka vetskapen inom den brottsförebyggande eller brottspreventiva statistiken inom idrott som görs i praktiken. Mikael Johansson och Björn A. Larsson säger båda att vårt område och synsätt är intressant och något som det kan läggas resurser på för att understödja framtida studier och kommande

program. Om vi hade haft möjlighet hade vi tagit kontakt med ungdomar för undersökningar på en mer personlig nivå med den berörda målgruppen och ser gärna detta i framtida forskning. Det hade varit väldigt givande ifall vi jämfört ett idrottspolitiskt program ifrån en annan region för att kunna se en skillnad. I vår avgränsning skriver vi att funktionsnedsättning inte varit relevant för vår studie, men vi ser gärna detta i framtida forskning. Eftersom idrott ska verka för att inkludera alla borde samhället även jobba för att göra fysiskt aktivitet mer lättillgängligt för dom som har en funktionsnedsättning. Det som vi har fått med oss från denna undersökning och gärna ser i framtida forskning är hur viktigt arbetet är i ett tidigt stadie för att förebygga något innan det har höjts till en annan nivå som blir svårare att arbeta med. Att man i framtiden utifrån studier som denna skapar kunskap och aktivt går in i samhället för att förebygga något innan det går in på destruktiva och kriminella banor. Just den tankegången och det agerandet är vad vi genom uppsatsen vill skapa.

11. Källor

Baier, M, & Svensson, M 2009, *Om Normer*, n.p.: Malmö : Liber, 2009 (Egypten), Library catalogue (Lovisa), EBSCOhost, viewed 17 May 2016.

Bryman, A, & Nilsson, B 2011, *Samhällsvetenskapliga Metoder*, n.p.: Malmö : Liber, 2011 (Spanien), Library catalogue (Lovisa), EBSCOhost, viewed 13 May 2016.

Coakley, J, & Pike, E 2009, *Sports In Society : Issues And Controversies*, n.p.: London : McGraw-Hill Education 2009., Library catalogue (Lovisa), EBSCOhost, viewed 13 May 2016.

Europakonventionen(2007) - *Vitbok om idrott (pdf)* <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391&from=SV> [2016-04-29]

Folkhälsomyndigheten (2015-03-13) - Folkhälsans utveckling - Elva målområden <https://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/> [2016-05-12]

Hirschi, T. 2009, *Causes of delinquency*, Transaction Publishers, New Brunswick, NJ.

Kultur- och fritidsförvaltningen (2016-02-1) *Idrottspolitiskt arbete* <http://www.lund.se/Medborgare/Uppleva--gora/Idrott-motion-och-friluftsliv/> [2016-05-13]

Kultur- och fritidsförvaltningen (2014-09-22) 100-listan - *Från vardagsidrott till vision för Lundaidrotten* <http://www.lund.se/PageFiles/29303/100-listan%20uppdaterad%20140922.pdf> [2016-05-18]

Lindholm Merike & Ungdomsstyrelsen (2007:13) *Ungdomar, fritid och hälsa - En forskningsöversikt om fritidens skydds- och riskfaktorer* http://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ungdomar-fritid-halsa.pdf [2016-05-13]

Pettersson, D. *Sport som brottsprevention för ungdomar*. En kriminologisk litteraturstudie. Examensarbete i kriminologi 15 poäng. Malmö högskola: Hälsa och Samhälle, 2011.

http://dspace.mah.se:8080/bitstream/handle/2043/11877/DanielP_Uppsats.pdf?sequence=2&isAllowed=y [2016-05-01]

Riksidrottsförbundet (2009) *Idrotten vill- idrottsrörelsens idéprogram*

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_32925/cf_394/IdrottenVill_2009_Webbversion.PDF
[2016-05-12]

Riksidrottsförbundet (2013) *Fysisk, psykisk och social hälsa.*

<http://www.rf.se/Idrottenssamhallsnytta/Fysiskpsykiskochsocialhalsa/> [2016-04-21]

Statens institutionsstyrelse (2016-05-09) *Sluten ungdomsvård (LSU)* <http://www.statinst.se/var-verksamhet/sluten-ungdomsvard-lsu/> [2016-05-13]

Svenska Akademiens Ordbok(1947, uppdaterad 2014) *Spalt N 674 band 18, 1947*

http://www.saob.se/artikel/?seek=NORM#U_N641_36496 [2016-05-17]

12. Bilagor

12.1 100-listan

Källa: Kultur- och fritidsförvaltningen 2014-09-22

100-LISTAN

Från vardagsidrott till vision för Lundaidrotten

Ett 100-punktsprogram för att utveckla Lund till en mer attraktiv idrottskommun utifrån det idrottspolitiska programmet beslutat i kommunfullmäktige 2012-04-26 och därefter framtagna handlingsplaner.

2013–2015

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

100-listan är uppbyggd utifrån 3 utvecklingsområden och 9 åtgärdsförslag och är ej i prioriterad ordning.

Klart **På gång** **Genomförs 2014–2015**

Utveckling av miljöer för idrott och fysisk aktivitet

Inventera förbättra och utveckla miljöer för idrott och fysisk aktivitet

- 1 Färdigställa servicebyggnad vid Gunnesbo gård med omklädningsrum och föreningslokal
- 2 Nytt staket runt konstgräsplanen i Södra Sandby
- 3 Konstgräsplan i Veberöd vid Svaleboskolan
- 4 Nytt golv i Veberöds idrottshall
- 5 Nytt matchur på Dalby IP
- 6 Medverka till anläggandet av beachplaner i Borgarparken
- 7 Ny belysning och nytt konstgräs på konstgräsplanen Klostergården
- 8 Färdigställa Konstgräsplan Linero IP
- 9 Nytt badmintongolv på Viktoriastadion
- 10 Skapa förutsättningar och utveckla anläggningar för spontanidrott
- 11 Utveckla Fågelvallen med gräs- och cricketplan
- 12 Stötta verksamhetsutvecklingen vid knattgolfbanan
- 13 Minihandbollplaner och mål i Vikingahallen, Vipeholmshallen och Tunahallen
- 14 Anlägga Naturgräsplan, asfaltera uppfartsväg och upprusta innergården vid Gunnesbo gård
- 15 Verka för en fullstor idrottshall på Råbylundsområdet
- 16 Medverka vid projektering och utveckling av Lerbackshallen
- 17 Medverka till att en Spinniscbana anläggs på Sankt Hans backar
- 18 Stångby IP – ny konstgräsplan och P-plats
- 19 Utveckling av rekreativområdet Sankt Hans backar
- 20 Linero IP – ombyggnad av grusplan till gräsplan
- 21 Linero IP – anlägga en spontanidrottsplats

- 22 Mer resurser till eftersatt underhåll
- 23 Ny fotbollsstadion på Klostergårdens idrottsområde
- 24 Få ett fungerande Högevall
- 25 Ta fram en vision – Upprustning, utveckling och modernisering av hela anläggningen Bollhuset/ Bowlinghallen och Centrala idrottsplatsen
- 26 Vara delaktig i utvecklingen av idrottshall vid Idalaskolan - Veberöd
- 27 Källbybadet, renovering hopptorn
- 28 Fäladshallen – lokal plan 2 – bygga utrymningsväg
- 29 Ta fram förutsättningar, storlek och placering, för konstgräsplan i Genarp
- 30 Större lokal för judo
- 31 Nya matchur på minst 3 idrottsanläggningar
- 32 Förbättra träningsmöjligheter för Budo och mattsporter
- 33 Ishallen – verksamhetsutveckling genom att erbjuda isföreningarna mer istid
- 34 Bättre boxarlokal
- 35 Ny innebandysarg i Nyvångshallen
- 36 Ny stavhoppbädd till Centrala idrottsplatsen
- 37 Grustennisbanor vid Vikingahallen
- 38 Upprustning av nuvarande boxarlokal vid Idrotts-hallen
- 39 Skateboardanläggning i Stadsparken, vid Mejeriet, eller på annan plats i centrala Lund
- 40 Ny omklädningsbyggnad i anslutning till ishallen som tillgodoser alla idrotter på området
- 41 Byte av konstgräs på Dalby IP och Smörlyckans IP

Kategorisera miljöer för idrotter och fysisk aktivitet

- 42 Lerbackskolans nya lilla konstgräsplan i kultur- och fritidsförvaltningens bokningsssystem
- 43 Inventering av utrustning på idrottsplatser och idrottshallar
- 44 Göra en inventering och översyn av samtliga föreningsavtal
- 45 Utveckla besöksrapporteringen på anläggningarna
- 46 Ta fram en enhetlig benämning på olika anläggningar och miljöer för fysisk aktivitet

Skapa bättre förutsättningar för tjejr idrottande

- 47 Upprustning av ridhuset
- 48 Nytt ridspår i Stångby
- 49 Utbyggnad av föreningsförråd vid Fågelhallen
- 50 Medverka till att tre utegym anläggs
- 51 Utveckla fler ridspår i kommunen
- 52 Skapa lovaktiviteter som är särskilt riktade till tjejer
- 53 Begäran om detaljplan för ny ridanläggning på Ladugårdsmarken
- 54 Uppföljning av fritidsvaneundersökning – vad tjejer vill göra
- 55 Utveckla ett jämlikt anläggningsstöd

Inventera och utveckla motionsspår i kommunen

- 56 Medverka till ny spårcentral och nytt skyltprogram för motionsspårerna i Skrylle
- 57 Synliggöra motionsspårerna bättre på hemsidan, ny broschyr och framöver en app
- 58 Inventera, förbättra och skylta upp motionsspårerna i Lunds kommun
- 59 Nytt motionsspår vid Gunnesbo gård/Nöbbelevs mosse

Ta fram en strategi för vinteridrott

- 60 Utveckla och anlägga skidspår i kommunen på bl.a. Kungsmarken
- 61 Utveckla spolning av is ute i bostadsområdena
- 62 Inköp spårningsutrustning för skidåkning
- 63 Utveckla Skidspår i stads- och parkmiljö
- 64 Förbättra skidspår och spårkvalitet vid Skryllegården
- 65 Utveckla skidspår och rullskidspår med utgångspunkt från Linero IP

Öka tillgängligheten till kommunala idrottsanläggningar genom att förbättra bemötande mot våra brukare och öka synligheten

- 66 Elbelysningstiden i Skrylle förlängs med en timme fram till till 22.00
- 67 Informationskylt vid Gunnesbo gård, Stångby IP, Linero IP och Fågelvallen
- 68 Förbättra omklädningsmöjligheter vid Linerogården för verksamheten vid Linero IP
- 69 Utveckla och förbättra skytting vid idrotts-, motions- och rekreativsanläggningar
- 70 Utöka föreningslivets tillgång till anläggningarna – öppen 24/7-365 – hög nyttjandegrad

Uppdaterad 2014-09-22

- 71 Förbättra synligheten och informationen om våra anläggningar på hemsidan
- 72 Förbättra och tydliggöra vad som ingår i föreningarnas boknings- och hyreskontrakt på anläggningar
- 73 Lägga in bokning/bassängschema i kommunens bokningsprogram FRI

Minska energiförbrukningen samt verka för ett ökat miljömedvetande för besökare, brukare och personal på våra anläggningar

- 74 Upprustning av Veberöds friluftsbad med nytt kemikalierum
- 75 Källbybadet ombyggnad av vattencirkulation
- 76 Källbybadet, installation solfångare (2016)
- 77 Minska energiförbrukningen på anläggningarna
- 78 Förbättra och utveckla källsortering vid anläggningarna

Stöd och service i takt med tiden

Göra en översyn av nuvarande bidragssystem

- 79 Revidera riktlinjer och bestämmelser för utdelning av Lundapokalen
- 80 Revidera bestämmelser och förbättra kultur- och fritidsnämndens idrottsstipendium och ungdomsledarstipendium
- 81 Stödja och utveckla utbildningsinsatser till föreningslivet genom nytt samverkansavtal med Skåneidrotten
- 82 Utveckla och förbättra brukarrådsmöten
- 83 Göra en bidragsöversyn
- 84 Skapa förutsättningar för att kunna göra bidragsansökningar digitalt
- 85 Förbättra informationen på hemsidan *hur man startar en förening*
- 86 Utveckla och förnya mötesplatser och mötesformer för idrottsföreningar
- 87 Mäta nyttjandegraden på våra anläggningar
- 88 Bilda ett anläggningsråd med berörda parter på Klostergårdens idrottsområde
- 89 Förbättra förutsättningar genom tydligare kriterier och anslag för lovaktiviteter
- 90 Utveckla och fördjupa samarbetet med universitetet och studentidrotten
- 91 Förenkla och förtydliga taxebestämmelserna.
- 92 Ta fram riktlinjer för reklam vid kommunens idrottsanläggningar

Arrangemang och evenemang för ökad attraktivitet

Inventera hur många föreningsevenemang som genomförs på årsbasis samt inventera platser för att kunna genomföra olika typer av arrangemang

- 93 Samverka med PIL för att genomföra en idrottsfest/ gala.
- 94 Aktivt verka för att fler nationella och internationella arrangemang genomförs i Lund
- 95 Hitta nya former för att stimulera till föreningsarrangemang
- 96 Medverka till att en arrangemangsstrategi tas fram
- 97 Utveckla idrottsarrangemang inom ramen för Sommarlund
- 98 Ta fram en årsagenda för föreningarnas arrangemang
- 99 Inventera, föreslå och utveckla platser där arrangemang kan genomföras

100

Utveckla och arbeta fram en ny handlingsplan och en ny 100-lista för år 2016–2017

Samverkan

– en nödvändighet för att nå resultat

Samverkan är en förutsättning för att det idrottspolitiska handlingsprogrammet ska kunna genomföras. Samverkan och samarbete sker inom många områden ihop med föreningslivet och andra samarbetspartners. Många av de föreslagna åtgärderna görs också i samverkan med övriga kommunala förvaltningar. Främst med tekniska förvaltningen och dess park- och naturkontor, samt med barn- och skolförvaltningarna när det gäller utveckling av miljöer för idrott och fysisk aktivitet.

WWW.LUND.SE